

TEXT ŠVP

Obsah

1. Identifikační údaje
2. Charakteristika školy
 - 2.1 Charakteristika žáků
 - 2.2 Charakteristika pedagogického sboru
 - 2.3 Dlouhodobé projekty, kurzy a mezinárodní spolupráce
 - 2.4 Spolupráce s rodiči a jinými subjekty
3. Charakteristika ŠVP
 - 3.1 Zaměření školy
 - 3.2 Výchovně-vzdělávací strategie naší školy
 - 3.3 Klíčové kompetence
 - 3.4 Sportovní kurzy
 - 3.5 Vzdelávání žáků se specifickými poruchami učení
 - 3.6 Vzdelávání žáků mimořádně nadaných
 - 3.7 Vzdelávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
4. Zařazení PT na 1. a 2. stupni
 - 4.1 Osobnostní a sociální výchova
 - 4.2 Výchova demokratického občana
 - 4.3 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
 - 4.4 Multikulturní výchova
 - 4.5 Environmentální výchova
 - 4.6 Mediální výchova
 - 4.7 Polytechnické vzdělávání
5. Učební plán
6. Učební osnovy
 - 6.1 Charakteristika předmětů 1. stupně
 - 6.2 Charakteristika povinně volitelných předmětů 1. stupně
 - 6.3 Charakteristika předmětů 2. stupně
 - 6.4 Charakteristika povinně volitelných předmětů 2. stupně
 - 6.5 Charakteristika volitelných předmětů 2. stupně
 - 6.6 Charakteristika doplňujících vzdělávacích oborů
 - 6.7 Charakteristika sportovních kurzů
7. Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

1. Identifikační údaje

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM Letadlo
zpracovaný podle: RVP ZV
číslo jednací: 40/2023 - A

Údaje o škole:

Název: ZŠ kpt. Jaroše, Trutnov Adresa: Trutnov 541 01, Gorkého 38 IČO:
64201112

IZO: 047 46 41 47

RED-IZO: 600 101 959

Ředitel: Mgr. Paták Jiří

Kontakt: tel.: 499 813 068, Mobilní tel.: 731 476 302,

Fax: 499 812 675

E-mail: škola@zskptjarose.cz web: www.zskptjarose.cz

Koordinátoři: Mgr. Burešová Kamila (pro 1. stupeň)

buresova@zskptjarose.cz

Mgr. Schierlová Jana

(pro 2. stupeň)

schierlova@zskptjarose.cz

Zřizovatel: Město Trutnov

Adresa: Trutnov 541 01, Slovanské nám. 165 Kontakt: tel.: 499 803 111

Vydáno dne: 1. 3. 2020

Platné od: 22. 4. 2026

Podpis ředitele: Razítko školy:

.....

Tuto verzi ŠVP vytvořil kolektiv učitelů ZŠ kpt. Jaroše v Trutnově.
Motivační název školy: Zdravý životní styl - záruka tradic
Motto školy: „Ničemu se nesmíme učit pro školu, ale pro život.“

J. A. Komenský

„Cestu za vzděláním si určuje každý národ sám. My Češi jsme jiní. Ukazujeme všem národům, jak touto cestou jít. Bylo by chybou a slepou malostí podrobovat se něčemu, co je nám cizí. Není nám potřebné, ba ani vlastní, abychom přijímali za své zvyklosti jiných a třeba i větších národů, které se od nás v tomto směru mohou učit tomu, co nemají – dokonalosti vzdělání. Učiteli národů jsme my. Dědíme jen to, co nám naši předkové zanechali – umění moudrosti se učit, v malosti neupadat, před národy většími zachovávat si své důstojnosti a rozdávat nauky o vědění lidském. To vše je nám vlastní. To nám svět může jen závidět. Ohýbán jen ten, kdo činí jinak, nežli mu káže jeho přesvědčení. Ve světě je dostatečně známo, od koho se má učit vzdělanosti. Od Čechů. A nikdy tomu nebylo jinak a nedopusťme, aby tak někdy mohlo být. To je to češství, které celý svět obdivuje. Proto jsme národ, který se ve světě nikdy neztratil. Važme si sami sebe a odkazu učitele národů. Nenacházím podstatných chyb na našem vzdělávání, a proto nevidím ani důvod od tohoto způsobu upustit. Je-li někomu překážkou množství a hloubka vědění, nechť stane se hlupákem, v tom bránit je nemožné. Chceme-li však úspěšně ze srdce Evropy dobývat svět, tak jenom tím, že vědění naše bude větší než těch, kteří se snaží zakrývat nás svou velikostí.

Autor: Mgr. Jiří Paták

2. Charakteristika školy

Základní škola kpt. Jaroše, Trutnov, Gorkého 38 disponuje čtyřmi
pracovišti: Pracoviště 1: Trutnov, Gorkého 38, webové stránky [ZDE](#).

Pracoviště 2: Trutnov, Školní 13, webové stránky [ZDE](#).

Pracoviště 3: Náchod, Běloveská 637, webové stránky [ZDE](#).

Pracoviště 4: Náchod, Běloveská 522, webové stránky [ZDE](#).

Hlavní budova školy v ulici Maxima Gorkého je památkovým objektem a pochází z roku 1929. Dominantou školy je mohutný balkon se sloupovím, který se nachází v průčelí stavby. Více informací o historii naleznete na školních internetových stránkách. Vzhledem ke stáří budovy stále probíhají částečné opravy a rekonstrukce. Došlo například k rekonstrukci střechy, kuchyně, sociálních zařízení pro žáky. Jsme přesvědčeni, že se nám tuto budovu podaří kompletně zrekonstruovat dle požadavků moderní výuky.

Jsme úplnou základní školou s 1. až 9. postupným ročníkem.

V době volna a přestávek mohou žáci využívat odpočinkové kouty na chodbách a také školní dvůr s přilehlým hřištěm. Všichni učitelé mají k dispozici kabinety, každý vyučující má vlastní PC, na každém patře je k dispozici tiskárna. Materiální vybavení je dostatečné a je

průběžně a postupně obnovováno a doplňováno dle požadavků a potřeb.

Zvláštní pozornost se věnuje žákům se specifickými poruchami učení a chování, pro které je vytvořen rozvrh tak, aby se tito žáci mohli učit se speciálním pedagogem souběžně s výukou ve třídě, ostatní předměty pak společně s ostatními spolužáky. Na 2. stupni tito žáci pracují dle potřeby podle individuálního vzdělávacího plánu.

2.1 Charakteristika žáků

Převážná většina žáků, kteří školu navštěvují, jsou děti ze spádových oblastí vnitřního města a městské čtvrti Kryblice. V posledních letech, díky výhodné poloze školy v souvislosti s dopravní infrastrukturou, také stoupl podíl dětí dojíždějících do školy z přilehlých integrovaných obcí (Starý Rokytník, Střítěž, Chvaleč, Vlčice, Žacléř, Bernartice, Královec, Hajnice, Horní Maršov apod.).

Někteří rodiče také volí naši školu z důvodu realizace programu Začít spolu. Cíleně hledají vzdělávání zaměřené na kompetenční učení.

2.2 Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor je plně kvalifikovaný a prolíná se v něm dravé mládí se zkušenostmi zralých pedagogů. Aktuální jmenný seznam pedagogů je každoročně uveden na webových stránkách školy.

Vedení školy je doplněno o dvě pozice metodika - metodik pro 1. stupeň a program Začít spolu a metodik pro 2. stupeň a program Začít spolu.

Na škole působí školní psycholog a speciální pedagog.

Ve škole dále pracuje koordinátor sportovních kurzů a vychovatelky školní družiny. Někteří pedagogové vykonávají zároveň funkce výchovného poradce, metodika prevence sociálně-patologických jevů nebo ICT správce. Učitelé si doplňují vzdělání podle programu DVPP (Další vzdělávání pedagogických pracovníků) absolvováním nabízených kurzů a školení, všichni jsou proškoleni v problematice ochrany při mimořádných událostech, BOZP a mají základní kurz první pomoci. Ve škole pracuje speciální pedagog, který pomáhá dětem se speciálními poruchami učení a chování. Součástí tělesné výchovy je zařazení cviků pro prevenci a nápravu svalových dysbalancí.

Součástí školy je školní družina s vychovatelkami a vychovateli.

2.3 Dlouhodobé projekty, kurzy a mezinárodní spolupráce

K dlouhodobým projektům patří například aktivity spojené se Dnem Země (22. 4.), při kterém se žáci podílejí na úklidu okolí školy. Se Dnem Země souvisí také každoroční úklid v areálu Zoologické zahrady ve Dvoře Králové nad Labem.

Dalším dlouhodobým projektem je projekt Sám sebou. Je určený pro 1.-5. ročníky. Je

zaměřen především na osobnostní a sociální výchovu a prevenci drogových závislostí. Další školní projekty jsou popsány v příloze ŠVP.

~~Škola dále praktikuje ucelený cyklus sportovních kurzů, více v kap. 3.4.~~

Škola doplňuje vzdělávání žáků různými kulturně–vzdělávacími výlety a exkurzemi, návštěvami divadel, kin, výstav, které se vybírají a zařazují dle aktuální potřeby a zájmu.

2.4 Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Spolupráce s rodiči se postupně rozvíjí. Rodiče mohou školu navštívit kdykoliv nebo po vzájemné dohodě s vyučujícími. O prospěchu a chování svých dětí jsou informováni průběžně prostřednictvím elektronických žákovských knížek, konzultací, třídních schůzek, triád. V programu Začít spolu je spolupráce s rodiči jedním z pilířů programu. Rodiče participují na přípravě školních akcí, mají možnost nahlédnout do výuky, jsou aktivními partnery ve vzdělávání svých dětí.

O činnosti školy se rodiče mohou dozvědět také z webových stránek, většina vyučujících využívá předávání informací po internetu přes mailové adresy. ~~Někteří rodiče využívají nabídky účasti na sportovních kurzech.~~

Škola úzce spolupracuje se svým zřizovatelem. Organizuje nebo se účastní řady kulturních, společenských a sportovních akcí pro širokou veřejnost (vánoční a velikonoční výstavy, soutěže a sportovní turnaje).

Významná je i spolupráce s městskou knihovnou a ekologickým střediskem Sever. Škola také organizuje Trutnovské olympijské hry, kterých se účastní většinou všechny základní školy a trutnovské gymnázium.

3. Charakteristika ŠVP

3.1 Zaměření školy

Co chceme a kam směřujeme

Škola má některá specifika a klade důraz na některé oblasti výchovy, které ji odlišují od ostatních škol, a tím dochází k její profilaci. Na prvním stupni ZŠ naplňují pedagogové ve své výuce principy programu Začít spolu

Škola pro život:

- chceme učit žáky takové znalosti a dovednosti, které budou uplatnitelné v životě, tzn. méně encyklopedických poznatků a více se zaměřit na činnosti učení se zaměřením na praxi,
- zavádět do výuky efektivní metody výuky, jako je skupinové (kooperativní) a projektové vyučování, kterými vedeme žáky k týmové práci, k vzájemné pomoci, sounáležitosti a vzájemnému respektu,

- pro budoucí život v EU je nezbytné výrazně posílit výuku cizích jazyků s důrazem především na jazyk anglický,
- vést žáky k volbě povolání, za tím účelem preferovat výuku pracovního vyučování a pracovních činností jak v povinné práci, tak i v oblasti volitelných předmětů,
- vést žáky k využívání komunikačních a informačních technologií, podporovat zavádění a využívání výpočetní techniky do všech předmětů, podporovat výuku na počítačích a jejich využívání,
- vést žáky k dodržování stanovených pravidel, zejména pravidel školního řádu; naučit žáky zásadě, že pravidla jsou od toho, aby se dodržovala, nikoliv od toho, aby se porušovala (někdy vidí žáci kolem sebe opak, viz pravidla silničního provozu, pravidla vzájemného soužití mezi lidmi apod.),
- vést žáky ke zdravému životnímu stylu – podporujeme venkovní výuku, organizujeme pohybové chvíle venku (přestávky venku), dbáme na psychohygienu žáků i zaměstnanců školy.

Škola pro všechny:

- chceme stejnou péči věnovat žákům nadaným i těm, kterým to ve škole zrovna moc nejde,
- chceme klást důraz na všeobecné a rovné vzdělání pro všechny, neboť pro úspěšný rozvoj dítěte má velký význam život v populačně přirozené skupině (ve skupině jsou zastoupeni žáci s různými vlohami, nadáním, vlastnostmi),
- nechceme preferovat jen intelektuální nadání, ale chceme stejně podporovat žáky i s jiným druhem nadání, jako je hudební, pohybové, manuální, estetické apod.,
- chceme se starat o žáky se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním a sociálním znevýhodněním (pokud možno je nevydělovat do samostatných skupin),
- chceme se zaměřit i na žáky nadané, chceme jim vytvořit maximální podmínky pro jejich rozvoj, chceme u těchto žáků preferovat metody, které budou rozvíjet jejich tvůrčí a „badatelskou“ činnost formou specifických úkolů, ročníkových prací, projektů apod., rovněž jim chceme nabízet účast na různých akcích a soutěžích školního, městského, okresního i krajského charakteru, kde mají možnost rozvíjet své nadání.

Základní vzdělávání má žákům pomoci utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. V základním vzdělávání se proto usiluje o naplňování těchto cílů:

- umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení,
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů,
- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci,
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých,
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti,
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě,
- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně

odpovědný,

- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi,
- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.

3.2 Výchovně–vzdělávací strategie naší školy

(konkrétní realizace klíčových kompetencí)

Klíčová kompetence	Konkrétní realizace KK
1. Kompetence pracovní	<ul style="list-style-type: none">- vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení- porovnáváme výběr profese s jejich reálnými možnostmi - máme plán k volbě povolání- dbáme na bezpečnost práce, na správné použití pomůcek, náradí, nástrojů a na úklid- hledáme aktivity, které souvisejí s praktickým životem (brigády, exkurze, kurzy)- nabízíme zájmové kroužky
2. Kompetence občanské	<ul style="list-style-type: none">- stanovujeme si ve třídách pravidla chování- seznamujeme žáky nejen s právy, ale i s povinnostmi (dbáme na dodržování vnitřního řádu školy)- věnujeme se etnické otázce- chceme vypěstovat respekt k životnímu prostředí (klademe důraz na environmentální výchovu a na třídění odpadu)
3. Kompetence sociální a personální	<ul style="list-style-type: none">- z konkrétní situace (neshody, rivalita) hledáme vhodná východiska - projekt – Sám sebou, Den naruby i krátkodobé projekty II. stupně - společně usilujeme o respektování dohodnutých pravidel - vedeme žáky ke skupinové práci a usilujeme o to, aby žáci dokázali střídat role ve skupině- učíme žáky kooperaci a týmové práci – vzájemně si ve skupinách pomáháme- podporujeme hodnocení žáků mezi sebou a sebehodnocení - některé úkoly zadáváme diferencovaně, tím zohledňujeme individuální potřeby a schopnosti žáků

4. Kompetence komunikativní	<ul style="list-style-type: none"> - vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, učiteli i ostatními dospělými - vytváříme příležitosti pro vzájemnou komunikaci (řízený rozhovor, diskuse, ústní zkoušení, referáty) - organizujeme vzdělávací besedy - podporujeme vhodné formy verbální i nonverbální komunikace - učíme žáky výstižně formulovat slova, výstižně se vyjádřit, ale i vyslechnout názor jiných a respektovat ho
-----------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> - podporujeme přátelské vztahy ve třídách, mezi třídami i mezi školami (mezi rozdílnými věkovými kategoriemi a integrovanými žáky) - vedeme žáky k tvorbě dokumentace ze školního života a její následné prezentaci (kurzy)
--	--

- zadáváme problémové úkoly, a proto výuku vedeme tak, aby žáci rozpoznali problém, hledali různá řešení a dokázali je obhájit
 - zdokonalujeme schopnost žáků vyhledávat, třídít, hodnotit obhájení svých výsledků
5. Kompetence k řešení problémů
- starší žáci organizují aktivity pro mladší (divadlo, výlety, drogová prevence)
 - individuálním přístupem zvyšujeme šanci žáků prožít úspěch - vytváříme situace, při nichž má žák radost z učení - chceme, aby si žáci uvědomovali smysl a přínos výuky - klademe důraz na vyhledávání a hodnocení podstatného (čtení s porozuměním)
6. Kompetence k učení a využívat informace z různých zdrojů
- do výuky zařazujeme projekty a monoprodukty
 - zadáváme testy (SCIO, CERMAT) - možnost
- předkládáme různé metody učení
 - vybíráme metody, při kterých žáci dochází k závěrům sami (referáty, laboratorní práce, samostatné práce, práce s textem atp.)

3.3 Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k

posilování funkcí občanské společnosti. Smyslem a cílem vzdělávání je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná, a připravit je tak na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti. Osvojování klíčových kompetencí je proces dlouhodobý a složitý, který má svůj počátek v předškolním vzdělávání, pokračuje v základním a středním vzdělávání a postupně se dotváří v dalším průběhu života. Úroveň klíčových kompetencí, které žáci dosáhnou na konci základního vzdělávání, nelze ještě považovat za ukončenou, ale získané klíčové kompetence tvoří neopomenutelný základ žáka pro celoživotní učení, vstup do života a do pracovního procesu.

Klíčové kompetence nestojí vedle sebe izolovaně, různými způsoby se prolínají, jsou multifunkční, mají nadpředmětovou podobu a lze je získat vždy jen jako výsledek celkového procesu vzdělávání. Proto k jejich utváření a rozvíjení musí směřovat a přispívat veškerý vzdělávací obsah i aktivity a činnosti, které ve škole probíhají.

Ve vzdělávacím obsahu RVP ZV je učivo chápáno jako prostředek k osvojení činnostně zaměřených očekávaných výstupů, které se postupně propojují a vytvářejí předpoklady k účinnému a komplexnímu využívání získaných schopností a dovedností na úrovni klíčových kompetencí.

V etapě základního vzdělávání jsou za klíčové považovány: kompetence k učení; kompetence k řešení problémů; kompetence komunikativní; kompetence sociální a personální; kompetence občanské; kompetence pracovní.

Kompetence k učení

Na konci základního vzdělávání žák:

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení,
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě,
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy,
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti,
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich.

Kompetence k řešení problémů

Na konci základního vzdělávání žák:

- vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách,
- promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností,

- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému,
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy,
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy - aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů,
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit,
- uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí.

Kompetence komunikativní

Na konci základního vzdělávání žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu,
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje,
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění,
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem,
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi.

Kompetence sociální a personální

Na konci základního vzdělávání žák:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce,
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá,
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, - oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají,
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebevědomí a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

Kompetence občanské

Na konci základního vzdělávání žák:

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí,
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu,
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka,
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit,
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.

Kompetence pracovní

Na konci základního vzdělávání žák:

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky,
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot,
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření,
- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení.

3.4 Sportovní kurzy

~~Součástí programu naší školy je také ucelený soubor sportovních kurzů, které děti absolvují od 4. do 9. ročníku.~~

~~Projekt má postupně oslovit všechny žáky základní školy. Celý projekt je sestaven tak, aby v co nejširším záběru mohl ovlivnit způsob života a životní styl naší mladé generace. Snaží se ukázat cestu prevence tolik diskutované otázky a smutné skutečnosti, jako je rozpad osobnosti, rodinné tragédie, smrtelné choroby, zvrhlé společenské chování a jednání, úpadek společenských norem, brutální mezilidské vztahy. Společným jmenovatelem jsou drogy a závislost na nich. Všichni známe jejich účinky, ale málokdo si uvědomuje to, jakou tragédii způsobují těm, kteří jim propadli, a ještě méně to, o co nás všichni připravují a jakým způsobem na ně každý z nás doplácí.~~

~~Ucelený systém sportovních kurzů je určen všem žákům naší školy. Na základě získaných znalostí a dovedností v široké škále sportovních aktivit a poznávání přírody, které tyto kurzy nabízejí (stanování, pobyt v přírodě, pěší, cyklo a vodní turistika, lyžování, poznávání vztahů v přírodě, ochrana přírody, vliv lidských aktivit na krajinu apod.), je pak snadné vybrat si svůj osobitý styl, občanský postoj, zájem ve sportu nebo budoucí povolání. Důležité je, aby v tomto duchu pokračovaly na školách zájmové útvary, které budou umožňovat sportovní činnosti a další vzdělávací aktivity i v mimoškolní době.~~

~~Již zmíněný systém je určen pro žáky od čtvrtého ročníku po devátý. Každý ročník má svůj týdenní kurz. Začíná se ve 4. ročníku přípravným kurzem (START), který je zaměřen na nácvik základních dovedností, jejichž naučení je důležité pro následné kurzy ve vyšších ročnících. V 5. ročníku probíhá kurz pobytu v přírodě se zaměřením na ekologickou výchovu, vzdělávání a osvětu (EVVO) v prostředí Krkonošského národního parku (EKOBIVAK). V 6. ročníku turistický kurz (EKOTREK), opět se zaměřením na EVVO, tentokrát v prostředí Českého ráje. V 7. ročníku lyžařský kurz (SKIALP). V 8. ročníku cyklistický kurz (BIKE) a v 9. ročníku vodácký kurz (RAFT). Kurzy jsou sestaveny do uceleného systému tak, aby svou náplní a charakterem navazovaly na získané dovednosti z předchozího kurzu a zároveň úměrně s věkem rostla i jejich fyzická náročnost. Zároveň je jedním z cílů kurzů, aby získané vědomosti ze školy mohli žáci uplatnit v reálných situacích, prostředích a naopak. Tyto kurzy již dnes nejsou pouhou teoretickou smyšlenkou, ale vycházejí z několikaleté praxe našeho kolektivu kantorů, kteří tyto kurzy na škole zajišťují a provozují. Především díky nadšení těchto lidí se mohla myšlenka uskutečnit.~~

~~Zároveň je třeba říci, že nabídnutí zdravého životního stylu je součástí celé řady dalších prvků, které tak vytvářejí ucelený komplex rozvoje osobnosti. Patří sem mimo jiné též schopnost postarat se sám o sebe, a to ve všech směrech, posilovat imunitní systém organismu formou otužování, poznat a pochopit nezastupitelnou potřebu kolektivu, vytvářet si nové reflexivní vazby s větší variabilitou kombinací při rozhodování, přiblížit netradiční sportovní a tělovýchovné aktivity a v neposlední řadě i poznávat přírodu (svět) a převádět získané vědomosti z lavic do kurzu a života jako nepostradatelnou součást bytí nás všech, kde si ověří správnost myšlenek a jak se některé z nich dají úspěšně použít nejen na papíře, ale i v reálném světě.~~

~~Více informací o kurzech je na webových stránkách školy.~~

3.5 Vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření vyplývajících z jeho individuálních potřeb na základě jeho zdravotního stavu, odlišného kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek. Jedná se o žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu zdravotního stavu, žáky s vadami řeči, žáky se specifickými poruchami učení (dyslexie, dysortografie, dysgrafie, dyskalkulie, dysmúzie, dyspinxie, dyspraxie), pozornosti (ADD, ADHD) a chování. Dále žáci z odlišných kulturních a životních podmínek, žáci, jejichž mateřským jazykem není čeština, také žáci nadaní a mimořádně nadaní.

Péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami zajišťuje Školní poradenské pracoviště (ŠPP), které pomáhá budovat zdravé klima školy. Poskytuje adekvátní intervenční podporu se snahou co nejlépe zvyšovat kvalitu a efektivitu vzdělávacích služeb školy. Ve své práci se orientují na pomoc třem hlavním zainteresovaným stranám – žákům, rodičům, popř. zákonným zástupcům a pedagogickým pracovníkům.

Na realizaci *poradenských služeb* ve škole se podílí zejména poradenští pracovníci (koordinátorka ŠPP, výchovný poradce, školní metodik prevence, speciální pedagog, školní psycholog) a ředitel školy, dále třídní učitelé, vychovatelé, asistenti pedagoga, učitelé výchov, koordinátorka ŠVP, případně další pedagogičtí pracovníci školy. Všichni tito pedagogové poskytují metodickou a konzultační podporu žákům a jejich zákonným zástupcům a vytváří konzultační tým pro poradenské pracovníky školy.

Činnost ŠPP přispívá zejména k:

- poskytování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami,
- sledování a vyhodnocování účinnosti zvolených podpůrných opatření,
- prevenci školní neúspěšnosti,
- kariérovému poradenství spojujícímu vzdělávací, informační a poradenskou podporu k vhodné volbě vzdělávací cesty a pozdějšímu profesnímu uplatnění,
- podpoře vzdělávání a sociálního začleňování žáků z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami,
- podpoře vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných,
- průběžné a dlouhodobé péči o žáky s výchovnými či vzdělávacími obtížemi,
- vytváření příznivého sociálního klimatu pro přijímání kulturních a jiných odlišností ve škole a školském zařízení,
- včasné intervenci při aktuálních problémech u jednotlivých žáků a třídních

kolektivů,

- předcházení všem formám rizikového chování včetně různých forem šikany a diskriminace,
- průběžnému vyhodnocování účinnosti preventivních programů uskutečňovaných školou,
- metodické podpoře učitelům při použití psychologických a speciálně pedagogických postupů ve vzdělávací činnosti školy,
- spolupráci a komunikaci mezi školou a zákonnými zástupci,
- spolupráci školy při poskytování poradenských služeb se školskými poradenskými zařízeními.

Škola o poradenských službách vede dokumentaci. Zaznamenává skutečnosti o vyšetření, jeho výsledcích a poskytnuté péči individuální i skupinové, včetně zprávy a doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami a žáka mimořádně nadaného. Uchovává záznamy o součinnosti se školami a školskými zařízeními, o komunikaci a spolupráci s orgány veřejné moci, o poskytovaných podpůrných opatřeních a o jednání se zákonnými zástupci žáků.

3.6 Vzdělávání žáků mimořádně nadaných

Naše škola cíleně vyhledává a pracuje s dětmi s nadáním a talentem. Zařazení nadaných žáků do základního vzdělávání je jednou z priorit naší školy. RVP ZV umožňuje, aby školní, třídní i individuální vzdělávací program, jeho obsah i podmínky, byl dle potřeb a možností rozumně přizpůsoben mimořádným schopnostem dětí a popřípadě doplněn nabídkou dalších aktivit podle zájmů a mimořádných schopností či nadání dětí.

Mimořádně nadaným žákem se rozumí jedinec, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech, pohybových, uměleckých a sociálních dovednostech. Pro talentované a nadané žáky je zapotřebí zvýšené motivace k rozšiřování základního učiva do hloubky především v těch vyučovacích předmětech, které reprezentují nadání dítěte. V rámci vyučování projevují tito žáci kvalitní koncentraci, dobrou paměť, zálibu v řešení problémových úloh a svými znalostmi přesahují stanovené požadavky. Umožňujeme jim individuálně pracovat s naučnou literaturou, v některých případech navštívit vyučovací hodiny ve vyšších ročnících, mohou jim být zadávány náročnější samostatné úkoly, jsou podporováni v mimoškolních aktivitách.

Naším cílem je zajistit systematickou podporu nadání všech žáků.

3.7 Vzdělávání žáků z cizojazyčného prostředí

Cizinci, kteří se stanou žáky naší školy, jsou zařazováni mezi žáky se speciálními vzdělávacími potřebami pouze tehdy, jedná-li se zároveň o žáky se sociálním

znevýhodněním a jedná-li se o žáka se zdravotním postižením nebo znevýhodněním (viz vyhláška č. 73/2005 Sb.). V takovém případě je postup obdobný – žák musí projít vyšetřením ve školském poradenském zařízení – to posoudí případné zařazení do kategorie žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. V případě zařazení požádá zákonný zástupce ředitelství školy o možnost vzdělávání dle IVP, na základě rozhodnutí ředitele je pro žáka vypracován IVP. Před nástupem žáka do výuky se ředitel školy obrátí na příslušný krajský úřad – ten ve spolupráci se zřizovatelem školy zajistí bezplatnou jazykovou přípravu nutnou k začlenění žáka do základního vzdělávání.

4. Zařazení PT na I. a II. stupni

Podmínkou účinnosti průřezových témat je jejich propojenost se vzdělávacím obsahem konkrétních vyučovacích předmětů a s obsahem dalších činností žáků realizovaných ve škole i mimo školu.

V etapě základního vzdělávání jsou vymezena tato průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova

Výchova demokratického občana

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Multikulturní výchova

Environmentální výchova

Mediální výchova

4.1 Osobnostní a sociální výchova

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova** v základním vzdělávání akcentuje formativní prvky, orientuje se na subjekt i objekt, je praktické a má každodenní využití v běžném životě. Reflektuje osobnost žáka, jeho individuální potřeby i zvláštnosti. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti.

Specifikou Osobnostní a sociální výchovy je, že se učivem stává sám žák, stává se jím konkrétní žakovská skupina a stávají se jím více či méně běžné situace každodenního života. Jejím smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu.

Vztah osobnostní a sociální výchovy ke vzdělávací oblasti **Jazyk a jazyková komunikace** je založen na samotném faktu komunikační podstaty jazyka s tím, že se zaměřuje na každodenní verbální komunikaci jako klíčový nástroj jednání v různých životních situacích. Prohlubuje vztah mezi verbální a neverbální složkou komunikace a rozšiřuje specifické aplikace jazyka o sociální dovednosti. Vzdělávací oblast **Člověk a**

jeho svět lze naplňovat prostřednictvím témat směřujících k sebepoznání, zdravému sebepojetí, seberegulaci a k udržení psychického zdraví – psychohygieně, komunikaci, mezilidským vztahům. Úzká je vazba ke vzdělávací oblasti **Člověk a společnost**, a to k Výchově k občanství a k jejím částem „Člověk ve společnosti“, „Člověk jako jedinec“. Konkrétně k tématům „lidská setkání, vztahy mezi lidmi, zásady lidského soužití“ (Člověk ve společnosti) a „podobnost a odlišnost lidí, vnitřní svět člověka, osobní rozvoj“ (Člověk jako jedinec). Všechna tato témata jsou v Osobnostní a sociální výchově vnímána jako samostatná. Osobnostní a sociální výchova klade důraz na získávání praktickým dovedností spjatých s uvedenými tématy. Vazba ke vzdělávací oblasti **Člověk a příroda** se týká evoluce lidského chování, zvířecí a lidské komunikace a seberegulujícího jednání jako základního ekologického principu. Nabízí též možnosti rozvoje emocionálních vztahů, osobních postojů a praktických dovedností ve vztahu k přírodnímu prostředí. Vazba na vzdělávací oblast **Umění a kultura** se týká především společného zaměření na rozvoj smyslového vnímání, kreativity, vnímání a utváření mimouměleckého estetického – jako např. estetiky chování a mezilidských vztahů a chápání umění jako prostředku komunikace a osvojování si světa. V osobnostní a sociální výchově lze účinně využít různých postupů dramatické výchovy. Doplnující vzdělávací obor Dramatická výchova užívá jako základní metody nástroje dramatické a inscenační tvorby, osobnostní a sociální výchova vedle toho užívá i tréninkové postupy sociálně psychologické povahy, které nemají divadelní podstatu. Propojení se vzdělávací oblastí **Člověk a zdraví** je vhodné v tématech reflektujících fyzickou stránku člověka, sociální vztahy, komunikaci a rozhodování v běžných i vypjatých situacích. Osobnostní a sociální výchova tak může napomoci k získání dovedností vztahujících se k zdravému duševnímu a sociálnímu životu. Rovněž přispívá k realizaci vzdělávací oblasti **Člověk a svět práce**, zejména zdokonalováním dovedností týkajících se spolupráce a komunikace v týmu a v různých pracovních situacích.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- vede k porozumění sobě samému a druhým,
- napomáhá k zvládnutí vlastního chování,
- přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni, - rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti, - utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci,
- umožňuje získat základní sociální dovednosti pro řešení složitých situací (např. konfliktů),
- formuje studijní dovednosti,
- podporuje dovednosti a přináší vědomosti týkající se duševní hygieny.

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá k utváření pozitivního (nezraňujícího) postoje k sobě samému a k druhým,
- vede k uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci,
- vede k uvědomování si hodnoty různosti lidí, názorů, přístupů k řešení problémů, - přispívá k uvědomování mravních rozměrů různých způsobů lidského chování, -

napomáhá primární prevenci sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů chování.

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy osobnostní a sociální výchovy jsou členěny do tří částí, které jsou zaměřeny na osobnostní, sociální a mravní rozvoj. Pro jejich realizaci je užitečné zařazovat do výuky ta témata, která reflektují aktuální potřeby žáků, popřípadě vycházejí ze vzájemné domluvy s nimi. Všechna uvedená témata se uskutečňují prakticky, prostřednictvím vhodných her, cvičení, modelových situací a příslušných diskusí.

Vzhledem k tomu, že se jedná o živá setkání dotýkající se osobní existence, je třeba počítat s tím, že na různé věci budou mít žáci různé názory, že se může objevit odmítání témat či technik, ostych, případně že některé hry tzv. „nevyjdou“. Právě tyto okamžiky však bývají v Osobnostní a sociální výchově velmi užitečné, neboť nabízejí příležitost k přemýšlení o tom, co se děje.

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení a studium.

Sebepoznání a sebepojetí – já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně; moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne; jak se promítá mé já v mém chování; můj vztah ke mně samé/mu; moje učení; moje vztahy k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí.

Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebekontroly, sebeovládání – regulace vlastního jednání i prožívání, vůle; organizace vlastního času, plánování učení a studia; stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení.

Psychohygienu – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích; dobrá organizace času; dovednosti zvládnutí stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění-relaxace, efektivní komunikace atd.); hledání pomoci při potížích.

Kreativita – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti „dotahovat“ nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích.

Sociální rozvoj

Poznávání lidí – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě; rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech; chyby při poznávání lidí. Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc; lidská práva jako regulativ vztahů; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny).

Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); specifické komunikační dovednosti (monologické formy - vstup do tématu „rétorika“); dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy

dialogů); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.); efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace; pravda, lež a předstírání v komunikaci.

Kooperace a kompetice – rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.); rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny); rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situací soutěže, konkurence.

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci.

Hodnoty, postoje, praktická etika – analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí; vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.; pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu); dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne.

4.2 Výchova demokratického občana

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma **Výchova demokratického občana** má mezioborový a multikulturní charakter. V obecné rovině představuje syntézu hodnot, a to spravedlnosti, tolerance a odpovědnosti, v konkrétní rovině pak především rozvoj kritického myšlení, vědomí svých práv a povinností a porozumění demokratickému uspořádání společnosti a demokratickým způsobům řešení konfliktů a problémů.

Výchova demokratického občana má vybavit žáka základní úrovní občanské gramotnosti. Ta vyjadřuje způsobilost orientovat se ve složitostech, problémech a konfliktech otevřené, demokratické a pluralitní společnosti. Její získání má umožnit žákovi konstruktivně řešit problémy se zachováním své lidské důstojnosti, respektem k druhým, ohledem na zájem celku, s vědomím svých práv a povinností, svobod a odpovědností, s uplatňováním zásad slušné komunikace a demokratických způsobů řešení.

Průřezové téma v základním vzdělávání využívá ke své realizaci nejen tematických okruhů, ale i zkušeností a prožitků žáků, kdy celkové klima školy (vztahy mezi všemi subjekty vzdělávání založené na spolupráci, partnerství, dialogu a respektu) vytváří demokratickou atmosféru třídy, sloužící jako „laboratoř demokracie“. V ní jsou žáci více motivováni k uplatňování svých názorů v diskusích a k možnosti demokraticky se podílet na rozhodnutích celku, společenství, komunity. Zároveň si sami na sobě mohou ověřit nejen význam dodržování pravidel, eventuálně v zájmu spravedlnosti se podílet na vytváření pravidel nových, ale i to, jak je důležité se o udržování demokracie starat,

protože překročení hranice k anarchii či naopak k despotismu je neustále přítomným nebezpečím. Tato zkušenost pak rozvíjí schopnost kritického myšlení. Průřezové téma **Výchova demokratického občana** má blízkou vazbu především na vzdělávací oblast **Člověk a společnost**, v níž jsou tematizovány principy demokracie a demokratického rozhodování a řízení, lidská a občanská práva, ve kterých se klade důraz na participaci jednotlivců - občanů na společenském a politickém životě demokratické společnosti. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět** se uplatňuje v tématech zaměřených na vztah k domovu a vlasti.

Průřezové téma má vazbu i na ostatní vzdělávací oblasti, zejména pak na ty, v nichž se tematizuje vztah k sobě samému i ostatním lidem, k okolnímu prostředí, k normám i hodnotám.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- vede k aktivnímu postoji v obhajování a dodržování lidských práv a svobod, - vede k pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti, - umožňuje participovat na rozhodnutích celku s vědomím vlastní odpovědnosti za tato rozhodnutí a s vědomím jejich důsledků,
- rozvíjí a podporuje komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační schopnosti a dovednosti,
- prohlubuje empatii, schopnost aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování,
- vede k uvažování o problémech v širších souvislostech a ke kritickému myšlení.

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- vede k otevřenému, aktivnímu, zainteresovanému postoji v životě,
- vychovává k úctě k zákonu,
- rozvíjí disciplinovanost a sebekritiku,
- učí sebeúctě a sebedůvěře, samostatnosti a angažovanosti,
- přispívá k utváření hodnot jako je spravedlnost, svoboda, solidarita, tolerance a odpovědnost,
- rozvíjí a podporuje schopnost zaujetí vlastního stanoviska v pluralitě názorů,
- motivuje k ohleduplnosti a ochotě pomáhat zejména slabším,
- umožňuje posuzovat a hodnotit společenské jevy, procesy, události a problémy z různých úhlů pohledu (lokální, národní, evropská, globální dimenze),
- vede k respektování kulturních, etnických a jiných odlišností,
- vede k asertivnímu jednání a ke schopnosti kompromisu.

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy průřezového tématu jsou zaměřeny na utváření a rozvíjení demokratických vědomostí, dovedností a postojů potřebných pro aktivní účast žáků – budoucích dospělých občanů – v životě demokratické společnosti. Při jejich realizaci je užitečné vycházet z reálných životních situací a doporučené obsahy tematických okruhů co nejvíce vztahovat k životní zkušenosti žáků.

Občanská společnost a škola – škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole; způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy (význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy - žákovských rad či parlamentů); formy participace žáků na životě místní komunity; spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci.

Občan, občanská společnost a stát – občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti, schopnost je aktivně uplatňovat, přijímat odpovědnost za své postoje a činy, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku); Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana; úloha občana v demokratické společnosti; základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciací, různorodost); principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů).

Formy participace občanů v politickém životě – volební systémy a demokratické volby a politika (parlamentní, krajské a komunální volby); obec jako základní jednotka samosprávy státu; společenské organizace a hnutí.

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování – demokracie jako protíváha diktatury a anarchie; principy demokracie; základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka); význam Ústavy jako základního zákona země; demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti.

4.3 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech akcentuje ve vzdělávání evropskou dimenzi, která podporuje globální myšlení a mezinárodní porozumění a jako princip prostupuje celým základním vzděláváním. Podstatnou součástí evropské dimenze je výchova budoucích evropských občanů jako zodpovědných a tvořivých osobností, v dospělosti schopných mobility a flexibility v občanské a pracovní sféře i v osobním životě. Rozvíjí vědomí evropské identity při respektování identity národní. Otevírá žákům širší horizonty poznání a perspektivy života v evropském a mezinárodním prostoru a seznamuje je s možnostmi, které jim tento prostor poskytuje.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech prolíná všemi vzdělávacími oblastmi, integruje a prohlubuje poznatky a umožňuje uplatnit dovednosti, které si žáci osvojili v jednotlivých vzdělávacích oborech. Podporuje ve vědomí a jednání žáků tradiční evropské hodnoty, k nimž patří humanismus, svobodná lidská vůle, morálka, uplatňování práva a osobní zodpovědnost spolu s racionálním uvažováním, kritickým myšlením a tvořivostí.

Příležitosti k realizaci tématu poskytuje na prvním stupni vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. Ve vzdělávání se využívají zkušenosti a poznatky žáků z běžného života i mimořádných událostí v rodině, v obci a nejbližším okolí. Na druhém stupni se vztahuje průřezové téma zejména ke vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Využívá, aktualizuje a propojuje poznatky z oboru historie a politické geografie. Prohlubuje porozumění klíčovému historickému a politickému událostem, které ovlivnily vývoj Evropy i světa a měly podstatný význam pro evropskou integraci a začlenění České republiky do integračního procesu. Důležitým prostorem pro realizaci průřezového tématu se stává obor Výchova k občanství, v jehož vzdělávacím obsahu zdůrazňují sociální, ekonomické, právní a kulturní souvislosti v evropské a globální dimenzi. Objasňuje také vazby mezi lokální, národní, evropskou a globální úrovní uvažování, rozhodování a jednání. Ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda se uplatňuje zejména při objasňování důsledků globálních vlivů na životní prostředí v okolí žáků s důrazem na potřebu a závažnost ochrany tohoto prostředí především v dané lokalitě. Významnou oblastí pro realizaci tohoto tématu se stává vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace. Český jazyk je nejen nezastupitelným nástrojem učení, zpracování informací a prezentace postojů a názorů, ale má také významnou propedeutickou funkci při osvojování dalších jazyků, které jsou klíčem k bezprostřednímu dorozumění a poznávání kultury jiných národů. Cizí jazyky mají praktický význam pro mobilitu občanskou, vzdělávací i pracovní. Jsou prostředkem pro využití originálních zdrojů při poznávání života a evropské a světové kultury. Dovednosti osvojené žáky ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie, zejména při práci s internetem, jsou využívány k samostatnému získávání informací o zemích Evropy a světa, o jejich životě a událostech. Tyto informace se následně stávají prostředkem pro orientaci v nabídce vzdělávacích, pracovních, kulturních a zájmových příležitostí a při navazování kontaktů. Ve vzdělávací oblasti Umění a kultura rozvíjí průřezové téma vztah k evropské a světové kultuře. Prohlubuje porozumění evropským kulturním kořenům a chápání kulturních souvislostí při respektování svébytnosti národních a regionálních kultur a jejich přínosu ke kultuře světové. Ozřejmuje význam kulturního a historického dědictví jako zdroje poznání a přispívá k emocionální zainteresovanosti na jeho uchování a záchraně. Dramatická výchova, jako doplňující vzdělávací obor umožňuje žákům vyjadřovat a prezentovat své postoje, přijímat role a zkoumat témata a situace na základě vlastního jednání. Vzdělávací oblast Člověk a zdraví orientuje žáky v globálních problémech souvisejících se zdravím. V oboru tělesná výchova využívá průřezové téma zájmu žáků o sport k hlubšímu pochopení souvislostí evropských kořenů olympijských idejí a významu sportu pro vzájemné porozumění a přátelství mezi lidmi různých národů a národností.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- rozvíjí a integruje základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy,

- prohlubuje porozumění vlivu kulturních, ideologických a sociopolitických rozdílů na vznik a řešení globálních problémů v jejich vzájemných souvislostech,
- prohlubuje základní vědomosti nezbytné pro pochopení struktury a funkcí mezinárodních a nevládních organizací, jejich vlivu na řešení globálních i lokálních problémů v oblasti humanitární, politické, sociální, ekonomické, kulturní a dodržování lidských práv,
- rozvíjí schopnost srovnávat projevy kultury v evropském a globálním kontextu, nacházet společné znaky a odlišnosti a hodnotit je v širších souvislostech, - rozšiřuje a prohlubuje dovednosti potřebné pro orientaci v evropském prostředí, seberealizaci a řešení reálných situací v otevřeném evropském prostoru,
- prohlubuje vědomosti potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů a kontinuity evropského vývoje a podstaty evropského integračního procesu,
- vede k pochopení významu společných politik a institucí Evropské unie; seznamuje s dopadem jejich činnosti na osobní i občanský život jednotlivce i s možnostmi jejich zpětného ovlivňování a využívání,
- vede k poznání a pochopení života a díla významných Evropanů a iniciuje zájem žáků o osobnostní vzory,
- rozvíjí schopnost racionálně uvažovat, projevovat a korigovat emocionální zaujetí v situacích motivujících k setkávání, srovnávání a hledání společných evropských perspektiv.

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá překonávat stereotypy a předsudky,
- obohacuje pohledy žáka na sebe sama z hlediska otevřených životních perspektiv rozšířených o možnosti volby v evropské a mezinárodní dimenzi,
- kultivuje postoje k Evropě jako širší vlasti a ke světu jako globálnímu prostředí života utváří pozitivní postoje k jinakosti a kulturní rozmanitosti,
- podporuje pozitivní postoje k tradičním evropským hodnotám,
- upevňuje osvojování vzorců chování evropského občana a smysl pro zodpovědnost.

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy průřezového tématu podněcují zájem žáků o Evropu a svět a zprostředkovávají jim poznání Evropy a světa jako uspořádaného prostředí, měnícího se v čase, v němž se lidé setkávají, společně řeší problémy a utvářejí svůj život. Prostřednictvím tematických okruhů si žáci zpřesňují obraz Evropy, uvědomují si souvislosti řešení běžných situací občana s globálními problémy a možnosti utváření své vlastní životní perspektivy v evropském a globálním prostoru.

Evropa a svět nás zajímá – rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu; naši sousedé v Evropě; život dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy.

Objevujeme Evropu a svět – naše vlast a Evropa; evropské krajiny; Evropa a svět; mezinárodní setkávání; státní a evropské symboly; Den Evropy; život Evropanů a styl života v evropských rodinách; životní styl a vzdělávání mladých Evropanů. Jsmo Evropané – kořeny a zdroje evropské civilizace; klíčové mezníky evropské historie;

Evropská integrace; instituce Evropské unie a jejich fungování; čtyři svobody a jejich dopad na život jedince; co Evropu spojuje a co ji rozděluje; mezinárodní organizace a jejich příspěvek k řešení problémů dětí a mládeže.

4.4 Multikulturní výchova

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Multikulturní výchova v základním vzdělávání umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami. Na pozadí této rozmanitosti si pak žáci mohou lépe uvědomovat i svoji vlastní kulturní identitu, tradice a hodnoty.

Multikulturní výchova zprostředkovává poznání vlastního kulturního zakotvení a porozumění odlišným kulturám. Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti. U menšinového etnika rozvíjí jeho kulturní specifika a současně poznávání kultury celé společnosti, majoritní většinu seznamuje se základními specifiky ostatních národností žijících ve společném státě, u obou skupin pak pomáhá nacházet styčné body pro vzájemné respektování, společné aktivity a spolupráci.

Multikulturní výchova se hluboce dotýká i mezilidských vztahů ve škole, vztahů mezi učiteli a žáky, mezi žáky navzájem, mezi školou a rodinou, mezi školou a místní komunitou. Škola jako prostředí, v němž se setkávají žáci z nejrůznějšího sociálního a kulturního zázemí, by měla zabezpečit takové klima, kde se budou všichni cítit rovnoprávně, kde budou v majoritní kultuře úspěšní i žáci minorit a žáci majority budou poznávat kulturu svých spolužáků - příslušníků minorit. Tím přispívá k vzájemnému poznávání obou skupin, ke vzájemné toleranci, k odstraňování nepřátelství a předsudků vůči „nepoznanému“.

Multikulturní výchova prolíná všemi vzdělávacími oblastmi. Blízkou vazbu má zejména na vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a společnost, Informační a komunikační technologie, Umění a kultura, Člověk a zdraví, z oblasti Člověk a příroda se dotýká především vzdělávacího oboru Zeměpis. Vazba na tyto oblasti je dána především tématy, která se zabývají vzájemným vztahem mezi příslušníky různých národů a etnických skupin.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- poskytuje žákům základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti,
- rozvíjí dovednost orientovat se v pluralitní společnosti a využívat interkulturních kontaktů k obohacení sebe i druhých,
- učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, uplatňovat svá práva a respektovat práva druhých, chápat a tolerovat odlišné zájmy, názory i schopnosti druhých,

- učí přijmout druhého jako jedince se stejnými právy, uvědomovat si, že všechny etnické skupiny a všechny kultury jsou rovnocenné a žádná není nadřazena jiné, - rozvíjí schopnost poznávat a tolerovat odlišnosti jiných národnostních, etnických, náboženských, sociálních skupin a spolupracovat s příslušníky odlišných sociokulturních skupin,
- rozvíjí dovednost rozpoznat projevy rasové nesnášenlivosti a napomáhá prevenci vzniku xenofobie,
- učí žáky uvědomovat si možné dopady svých verbálních i neverbálních projevů a připravenosti nést odpovědnost za své jednání,
- poskytuje znalost některých základních pojmů multikulturní terminologie: kultura, etnikum, identita, diskriminace, xenofobie, rasismus, národnost, netolerance aj.

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá žákům prostřednictvím informací vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám, reflektovat zázemí příslušníků ostatních sociokulturních skupin a uznávat je,
- napomáhá žákům uvědomit si vlastní identitu, být sám sebou, reflektovat vlastní sociokulturní zázemí,
- stimuluje, ovlivňuje a koriguje jednání a hodnotový systém žáků, učí je vnímat odlišnost jako příležitost k obohacení, nikoli jako zdroj konfliktu,
- pomáhá uvědomovat si neslučitelnost rasové (náboženské či jiné) intolerance s principy života v demokratické společnosti,
- vede k angažovanosti při potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu,
- učí vnímat sebe sama jako občana, který se aktivně spolupodílí na utváření vztahu společnosti k minoritním skupinám.

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy Multikulturní výchovy vycházejí z aktuální situace ve škole, reflektují aktuální dění v místě školy, současnou situaci ve společnosti. Výběr a realizace daného tematického okruhu, popř. tématu může být významně ovlivněn vzájemnou dohodou učitelů, učitelů a žáků, učitelů a rodičů apod.

Kulturní diference – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; člověk jako nedílná jednota tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika; poznávání vlastního kulturního zakotvení; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy); základní problémy sociokulturních rozdílů v České republice a v Evropě.

Lidské vztahy – právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženské, zájmové nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti); předsudky a vžité stereotypy (příčiny a důsledky diskriminace); důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích; uplatňování principu slušného chování (základní

morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; tolerance, empatie, umět se vžít do role druhého; lidská solidarita, osobní příspěví k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy.

Etnický původ – rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; postavení národnostních menšin; základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti; různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa; projevy rasové nesnášenlivosti – jejich rozpoznávání a důvody vzniku.

Multikulturalita – multikulturalita současného světa a předpokládaný vývoj v budoucnosti; multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování; specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost; naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem; význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání.

Princip sociálního smíru a solidarity – odpovědnost a příspěví každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám; nekonfliktní život v multikulturní společnosti; aktivní spolupodílení dle svých možností na přetváření společnosti, zohlednění potřeb minoritních skupin; otázka lidských práv, základní dokumenty.

4.5 Enviromentální výchova

Charakteristika průřezového tématu

Environmentální výchova vede jedince k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, tj. k pochopení nezbytnosti postupného přechodu k udržitelnému rozvoji společnosti a k poznání významu odpovědnosti za jednání společnosti i každého jedince. Umožňuje sledovat a uvědomovat si dynamicky se vyvíjející vztahy mezi člověkem a prostředím při přímém poznávání aktuálních hledisek ekologických, ekonomických, vědeckotechnických, politických a občanských, hledisek časových (vztahů k budoucnosti) i prostorových (souvislostí mezi lokálními, regionálními a globálními problémy), i možnosti různých variant řešení environmentálních problémů. Vede jedince k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace životní styl a hodnotovou orientaci žáků.

Na realizaci průřezového tématu se podílí většina vzdělávacích oblastí. Postupným propojováním, rozšiřováním, upevňováním i systematizací vědomostí a dovedností získávaných v těchto oblastech umožňuje Environmentální výchova utváření integrovaného pohledu. Každá z oblastí má svůj specifický význam v ovlivňování racionální stránky osobnosti i ve vlivu na stránku emocionální a volně aktivní. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět** poskytuje průřezové téma ucelený elementární pohled na okolní přírodu i prostředí. Učí pozorovat, citlivě vnímat a hodnotit důsledky jednání lidí, přispívá k osvojování si základních dovedností a návyků aktivního odpovědného přístupu k prostředí v každodenním životě. V maximální míře využívá přímých kontaktů žáků okolním prostředím a propojuje rozvíjení myšlení s výrazným ovlivňováním emocionální stránky osobnosti jedince. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a**

příroda zdůrazňuje pochopení objektivní platnosti základních přírodních zákonitostí, dynamických souvislostí od nejméně složitých ekosystémů až po biosféru jako celek, postavení člověka v přírodě a komplexní funkce ekosystémů ve vztahu k lidské společnosti, tj. pro zachování podmínek života, pro získávání obnovitelných zdrojů surovin a energie i pro mimoprodukční hodnoty (inspiraci, odpočinek). Klade základy systémového přístupu zvýrazňujícího vazby mezi prvky systémů, jejich hierarchické uspořádání a vztahy k okolí. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a společnost** téma odkrývá souvislosti mezi ekologickými, technicko-ekonomickými a sociálními jevy s úrazem na význam preventivní obezřetnosti v jednání a další principy udržitelnosti rozvoje. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a zdraví** se téma dotýká problematiky vlivů prostředí na vlastní zdraví i na zdraví ostatních lidí. V souvislosti s problémy současného světa vede k poznání důležitosti péče o přírodu při organizaci masových sportovních akcí. Ve vzdělávací oblasti **Informační a komunikační technologie** umožňuje průřezové téma aktivně využívat výpočetní techniku (internet) při zjišťování aktuálních informací o stavu prostředí, rozlišovat závažnost ekologických problémů a poznávat jejich propojenost. Komunikační technologie podněcují zájem o způsoby řešení ekologických problémů možnostmi navazovat kontakty v této oblasti a vyměňovat si informace v rámci kraje, republiky i EU a světa. Vzdělávací Oblast **Umění a kultura** poskytuje Environmetální výchově mnoho příležitostí pro zamýšlení se nad vztahy člověka a prostředí, k uvědomování si přírodního i sociálního prostředí jako zdroje inspirace pro vytváření kulturních a uměleckých hodnot a přispívá k vnímání estetických kvalit prostředí. Propojení tématu se vzdělávací oblastí **Člověk a svět práce** se realizuje prostřednictvím konkrétních pracovních aktivit ve prospěch životního prostředí. Umožňuje poznávat význam a role různých profesí ve vztahu k životnímu prostředí.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- rozvíjí porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí,
- vede k uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožování,
- přispívá k poznávání a chápání souvislostí mezi vývojem lidské populace a vztahy k prostředí v různých oblastech světa,
- umožňuje pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy a vlastní odpovědností ve vztazích k prostředí,
- poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí,
- ukazuje modelové příklady jednání z hledisek životního prostředí a udržitelného rozvoje žádoucích i nežádoucích,
- napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí na místní, regionální, evropské i mezinárodní úrovni,
- seznamuje s principy udržitelnosti rozvoje společnosti,
- učí hodnotit objektivnost a závažnost informací týkajících se ekologických problémů,
- učí komunikovat o problémech životního prostředí, vyjadřovat, racionálně obhajovat a

zdůvodňovat své názory a stanoviska.

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty,
- vede k odpovědnosti ve vztahu k biosféře, k ochraně přírody a přírodních zdrojů, - vede k pochopení významu a nezbytnosti udržitelného rozvoje jako pozitivní perspektivy dalšího vývoje lidské společnosti,
- podněcuje aktivitu, tvořivost, toleranci, vstřícnost a ohleduplnost ve vztahu k prostředí,
- přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí,
- vede k angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí,
- vede k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví.

Tematické okruhy průřezového tématu

Environmentální výchova je členěna do tematických okruhů, které umožňují celistvé pochopení problematiky vztahů člověka k životnímu prostředí, k uvědomění si základních podmínek života a odpovědnosti současné generace za život v budoucnosti.

Tematické okruhy:

Ekosystémy – les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí); vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře (druhová odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého) a tropický deštný les (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás); lidské sídlo – město – vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek).

Základní podmínky života – voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení); ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás); půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině; ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy – biodiverzita (funkce ekosystémů, význam biodiverzity, její úroveň, ohrožování a ochrana ve světě a u nás); energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí).

Lidské aktivity a problémy životního prostředí – zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace); průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany

přírody a kulturních památek; právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti; ochrana přírody při masových sportovních akcích – zásady MOV) změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy); dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti (Státní program EVVO, Agenda 21 EU) a akce (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.).

Vztah člověka k prostředí – naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci - instituce, nevládní organizace, lidé); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); aktuální (lokální) ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení, vlastní názor, jeho zdůvodňování a prezentace); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví); nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky zvyšování rozdílů globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás).

4.6 Mediální výchova

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Mediální výchova v základním vzdělávání nabízí elementární poznatky a dovednosti týkající se mediální komunikace a práce s médii. Média a komunikace představují velmi významný zdroj zkušeností, prožitků a poznatků pro stále větší okruh příjemců. Pro uplatnění jednotlivce ve společnosti je důležité umět zpracovat, vyhodnotit a využít podněty, které přicházejí z okolního světa, což vyžaduje stále větší schopnost zpracovat, vyhodnotit a využít podněty přicházející z médií. Média se stávají důležitým socializačním faktorem, mají výrazný vliv na chování jedince a společnosti, na utváření životního stylu a na kvalitu života vůbec. Přitom sdělení, jež jsou médiím nabízena, mají nestejnorodý charakter, vyznačují se svébytným vztahem k přírodní i sociální realitě a jsou vytvářeny s různými (namnoze nepřiznanými, a tedy potenciálně manipulativními) záměry. Správné vyhodnocení těchto sdělení z hlediska záměru jejich vzniku (informovat, přesvědčit, manipulovat, pobavit) a z hlediska jejich vztahu k realitě (věcná správnost, logická argumentační stavba, hodnotová platnost) vyžaduje značnou průpravu.

Mediální výchova má vybavit žáka základní úrovní mediální gramotnosti. Ta zahrnuje jednak osvojení si některých základních poznatků o fungování a společenské roli současných médií (o jejich historii, struktuře fungování), jednak získání dovedností podporujících poučené, aktivní a nezávislé zapojení jednotlivce do mediální komunikace. Především se jedná o schopnost analyzovat nabízená sdělení, posoudit jejich věrohodnost a vyhodnotit jejich komunikační záměr, popřípadě je asociovat s jinými sděleními. Dále pak orientaci v mediovaných obsazích a schopnost volby odpovídajícího média jako prostředku pro naplnění nejrůznějších potřeb – od získávání informací přes

vzdělávání až po naplnění volného času.

Mediální výchova má blízkou vazbu na vzdělávací oblast Člověk a společnost, zejména tím, že média, jako sociální instituce, se podílejí na utváření podob a hodnot moderní doby, umožňují hledat paralely mezi minulými a současnými událostmi a porovnávat jevy a procesy v evropském i celosvětovém měřítku. Mediální výchova je zaměřena na systematické vytváření kritického odstupu od mediovaných sdělení a na schopnost interpretovat mediální sdělení z hlediska jeho informační kvality (zpravodajství z hlediska významu a věrohodnosti zprávy a události, reklamu z hlediska účelnosti nabízených informací apod.). Propojení se vzdělávací oblastí Jazyk a jazyková komunikace se týká zejména vnímání mluveného i psaného projevu, jeho stavby, nejrůznějších typů obsahů a uplatňování odpovídající škály výrazových prostředků. Osvojení základních pravidel veřejné komunikace, dialogu a argumentace. V rámci vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie se pak jedná o využívání tištěných i digitálních dokumentů jako zdroje informací. Pozornost se obrací k věcné správnosti a přesnosti sdělení, a to jak kritickou analýzou existujících textů, tak vlastní produkcí a utváření návyku ověřovat si co nejdůkladněji veškeré údaje. Vztah ke vzdělávací oblasti Umění a kultura je založen na vnímání specifické „řeči“ znakových kódů, jež média užívají, a jejich kombinací, a to nejen přirozeného jazyka, ale i obrazu a zvuku. Přispívá ke schopnosti vnímat, interpretovat a kriticky hodnotit artefakty umělecké i běžné mediální produkce.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- přispívá ke schopnosti úspěšně a samostatně se zapojit do mediální komunikace,
- umožňuje rozvíjet schopnost analytického přístupu k mediálním obsahům a kritického odstupu od nich,
- učí využívat potenciál médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času,
- umožňuje pochopení cílů a strategií vybraných mediálních obsahů,
- vede k osvojení si základních principů vzniku významných mediálních obsahů (zvl. zpravodajských),
- umožňuje získat představy o roli médií v klíčových společenských situacích a v demokratické společnosti vůbec (včetně právního kontextu),
- vytváří představu o roli médií v každodenním životě v regionu (v lokalitě),
- vede k rozeznávání platnosti a významu argumentů ve veřejné komunikaci,
- rozvíjí komunikační schopnost, zvláště při veřejném vystupování a stylizaci psaného a mluveného textu,
- přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci i v redakčním kolektivu,
- přispívá ke schopnosti přizpůsobit vlastní činnost potřebám a cílům týmu.

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- rozvíjí citlivost vůči stereotypům v obsahu médií i způsobu zpracování mediálních sdělení,

- vede k uvědomování si hodnoty vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnosti za jeho naplnění,
- rozvíjí citlivost vůči předsudkům a zjednodušujícím soudům o společnosti (zejména o menšinách) i jednotlivci,
- napomáhá k uvědomění si možnosti svobodného vyjádření vlastních postojů a odpovědnosti za způsob jeho formulování a prezentace.

Tematické okruhy průřezového tématu

Mediální výchova na úrovni základního vzdělávání obsahuje základní poznatky a dovednosti týkající se médií a mediální komunikace. Tematické okruhy mediální výchovy se člení na tematické okruhy receptivních činností a tematické okruhy produktivních činností.

Tematické okruhy receptivních činností:

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení – pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě; rozlišování zábavních („bulvárních“) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných; hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov a záběrů); hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel; identifikování základních orientačních prvků v textu.

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality – různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce; rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem; hlavní rysy reprezentativnosti (rozlišení reality od médií zobrazovaných stereotypů, jako reprezentace reality); vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti (rozlišení sdělení potvrzujících předsudky a představy od sdělení vycházejících ze znalosti problematiky a nezaujatého postoje); identifikace společensky významných hodnot v textu, prvky signalizující hodnotu, o kterou se sdělení opírá; identifikace zjednodušení mediovaných sdělení, opakované užívání prostředků (ve zpravodajství, reklamě i zábavě).

Stavba mediálních sdělení – příklady pravidelností v uspořádání mediovaných sdělení, zejména ve zpravodajství (zpravodajství jako vyprávění, sestavování příspěvků podle kritérií); principy sestavování zpravodajství a jejich identifikace, pozitivní principy (význam a užitečnost), zezábavňující principy (negativita, blízkost, jednoduchost, přítomnost); příklady stavby a uspořádání zpráv (srovnávání titulních stran různých deníků) a dalších mediálních sdělení (například skladba a výběr sdělení v časopisech pro dospívající).

Vnímání autora mediálních sdělení – identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení; výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci; prvky signalizující explicitní či implicitní vyjádření hodnocení, výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu.

Fungování a vliv médií ve společnosti – organizace a postavení médií ve společnosti; faktory ovlivňující média, interpretace vlivů působících na jejich chování; způsoby financování médií a jejich dopady; vliv médií na každodenní život, společnost, politický život a kulturu z hlediska současné i historické perspektivy; role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne, na rejstřík konverzačních témat, na

postoje a chování; role médií v politickém životě (předvolební kampaně a jejich význam); vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti) ; role médií v politických změnách.

Tematické okruhy produktivních činností:

Tvorba mediálního sdělení – uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu věcně správných a komunikačně (společensky a situačně) vhodných sdělení; tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas, televizi či internetové médium; technologické možnosti a jejich omezení.

Práce v realizačním týmu – redakce školního časopisu, rozhlasu, televize či internetového média; utváření týmu, význam různých věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce v týmu; stanovení si cíle, časového harmonogramu a delegování úkolů a zodpovědnosti; faktory ovlivňující práci v týmu; pravidelnost mediální produkce.

4.7 Polytechnická výchova

Charakteristika:

Polytechnické vzdělávání je definováno jako vzdělávání poskytující vědomosti o vědeckých principech a odvětvích výroby, znalosti z technických a jiných oborů a všeobecně technické dovednosti. Přispívá u žáků nejen k rozšiřování poznatků, ale především k vytváření pracovních dovedností a návyků, které mohou využít v běžném a později i pracovním životě.

Vede žáky k rozvoji spolupráce, vzájemné komunikaci, rozvíjí jejich volní vlastnosti a podporuje touhu tvořit a práci zdárně dokončit. Posiluje zájem nejen o technické, ale i přírodovědné a environmentální obory, které propojuje se společenskovědními a uměleckými předměty. Díky tomu žáci získají znalost základních pojmů a procesů z mnoha vzdělávacích oblastí.

V rámci tohoto programu se žáci zaměří na oblast podnikání, konkrétně zpracování recyklovaných materiálů, např. papíru. Žáci tak poznají účel a význam techniky a technických činností. Besedy s odborníky z praxe a návštěvy závodů z oblasti zpracování tříděných materiálů přiblíží žákům technické profese a pomůže jim při rozhodování o jejich vstupu do společenské praxe.

Žáci posílí také dovednosti pro řešení konkrétních problémů a odpovědné rozhodování v osobním a profesním životě. Seznámí se se základními právními, ekonomickými a společenskými aspekty živnostenského podnikání (založení živnosti, marketing, příprava výroby, zajištění materiálu, finanční stránka, ...). Rozvinou tvůrčí přístup, kritické myšlení a práci s informacemi.

Poznají také nejdůležitější právní nástroje v oblasti podnikání i související ochrany životního prostředí včetně účasti veřejnosti na rozhodování.

Organizační vymezení

V rámci druhého stupně je polytechnické vzdělávání zařazováno do předmětů Pracovní činnosti, Výtvarná výchova, Občanská výchova, Informatika a Matematika.

<u>Průřezová témata na prvním stupni</u>					
Průřezové téma	Tematický okruh	Ročníky			
		1	2	3 4	5
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	PRO-Sám sebou			
	Sociální rozvoj	PRO-Zdravé zuby			
	Morální rozvoj	PRO –	PRO-Vlněn	PRO-Den	PRO-Den
	Občanská společnost a škola	Bramborový den	ý den	nočních košil	naruby
Výchova demokratického občana	Občan, občanská společnost a stát Formy participace občanů v politickém životě Principy demokracie jako formy vlády a způsobů rozhodování	INT-PRV	INT-PRV	INT-PRV INT-VLA	INT-VLA
				PRO- Den nočních košil INT SKN	PRO-Den naruby INT SKN
	Evropa a svět nás zajímá			PRO-Den nočních košil	INT

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	Objevujeme Evropu a svět			INT INT	
	Jsme Evropané		INT	INT INT	INT
	Kulturní diference				INT
Multikulturní výchova	Lidské vztahy				
	Etnický původ	PRO – Bramborový den	PRO Vlněný den	PRO-Den nočních košil PRO-Den naruby	PRO-Den naruby

	Multikulturalita			PRO- Sám sebou	
	Princip soc. smíru a solidarity				
	Ekosystémy				
Environmentální výchova	Zákl. podmínky života	PRO-Den Země			
			INT	INT INT	INT
					K
		PRO- Sám sebou			
			PRO -Chytrá knížka		
	Lidské vztahy a životní prostředí			INT INT	INT

	Vztah člověka k prostředí			INT INT	INT
	Kritické čtení a vnímání mediálního sdělení	PRO- Třídění odpadu INT INT INT INT INT Pro- Třídění odpadu			
Mediální výchova	Interpretace vztahu med. sdělení a reality			INT-Čtení	INT-ČJ sloh
					PRO-Sám sebou
		PRO- Zdravé zuby			
		INT-ČJ	INT-ČJ	INT-ČJ INT-ČJ	INT-ČJ
					Pro-Sám sebou
		PRO- Zdravé zuby			

INT - integrace do předmětu

PRO - projekt

P - samostatný předmět

K - kurz

<u>Průřezová témata na druhém stupni</u>							
Průřezové téma	Tematický okruh	Ročníky					
		6 7 8 9					
Osobnostní a sociální	Osobnostní rozvoj	INT-Rv, Ov		P-Volba povolání	P-Volba povolání	PRO	

výchova	Sociální rozvoj				PRO -Trutnov	PRO -U nás v Evropě	- Demokracie versus totalita	
	Morální rozvoj							
Výchova demokratického občana	Občanská společnost a škola Občan, občanská společnost a stát Formy participace občanů v politickém životě	INT-Ov	PRO-Trutnov PRO-Trutnov	INT-Ov INT-Ov,Dě	PRO -Adopce na dálku	INT-Ov PRO -U nás v Evropě	PRO - Demokracie versus totalita	PRO -Krkonoše náš domov
	Principy demokracie jako formy vlády a způsobů rozhodování	INT-Dě	INT-Ov,Dě			INT-Ov,Dě		
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	Evropa a svět nás zajímá			INT-Ov,Z	PRO -Adopce na dálku	INT-Ov	PRO - Demokracie versus totalita	PRO -Krkonoše náš domov
	Objevujeme Evropu a svět	INT-Ov		INT-Z		INT-Z		
	Jsme Evropané			INT-Z		INT-Z		

Multikulturní výchova	Kulturní difference	INT Aj		INT Ov,P ř	PRO -U násv Evro	PR O - De m okr ac ie	
	Lidské vztahy			PRO -Ado pce na	INT Ov,P ř	pěINT Aj	
	Etnický původ			na	INT Aj		
	Multikulturalita	INT Aj	INT Aj	dálku			
	Principso c. smíru a solidarity						
PRO-Tvůrčídílina							
Environme ntá lní výchova	Ekosystémy	INT Př	INT Př		INT Př		PR O - K rko n
	Zákl. podmínky života Lidské aktivity problémy životní prostředí	INT Př,Z	PRO -Třídění odpa du INT Z	INT Ch PRO -Třídění odpa du	INT Př,Z, Ch PRO -Třídění odpa du	PRO -Třídění odpa du	oše náš do m ov
	Vztah člověka k prostředí	INT Z	PRO -Třídění odpa du	INT Z PRO -Třídění odpa du	INT Př,Z, Ch PRO -Třídění odpa du	PRO -Třídění odpa du	
Mediální výchova	Kritické čtení vnímání mediálního sdělení	INT Čj,O v	INT Čj,O v	INT Čj,O v PRO -Ado pce na dálku	INT Čj,O v INT-Čj,O v	PR O - De m okr ac ie	PR O - K rko n oše náš do m ov
	Interpreta ce vztahu mediálního sdělení a	INT-Čj,O v	INT-Čj,O v		PRO -U násv Evro	versu s totalit a	

	reality			PRO v -Trut nov INT-Čj,Aj	pě v INT-Čj,Aj		
	Stavba mediálního sdělení	INT-Čj,V v	INT-Čj,V v				
	Vnímání autora mediálního sdělení	INT-Čj,Aj	INT-Čj,Aj				

	Fungování a vliv médií na společnost	INT-Rv,V v,Čj	Práce v realizačním týmu INT-Rv,V v,Čj	INT-Rv,V v,Čj ,Rv,Inf	PRO INT-Čj,Aj -Trut ,Rv,Inf nov		
	Tvorba mediálního sdělení	INT-Čj	PRO -Trut nov INT-Čj	PRO-Tvé dí			

INT-Čj INT-Čj
,Rv,Inf

INT-
Čj,Aj

INT-
Čj,Aj
,Rv,Inf

Součástí výuky jsou také krátkodobé projekty a aktivity, které jsou realizací vybraných průřezových témat a tematických okruhů. Jedná se celkem o pět projektů v rámci druhého stupně: (viz příloha)

Od školního roku 2021-22 jsou na škole pravidelně organizovány projektové týdny. Cílem těchto týdnů je propojení integrovaného tématu do všech vzdělávacích oblastí a zároveň propojit žáky z různých tříd a ročníků při společné práci. Metodika projektových týdnů je přílohou ŠVP.

- PRO I. Naše město . 7. ročník
- PRO II. U nás v Evropě – 8. ročník
- PRO III. Totalita versus Demokracie – 9. ročník
- PRO IV. Krkonoše- Náš domov - 9. ročník
- PRO V. Adopce na dálku – 7. ročník

5. Učební plán

Aktuální učební plán pro daný školní rok je uveden jako dodatek ŠVP

6. Učební osnovy

6.1 Charakteristika předmětů I. stupně

Vzdělávací oblasti

Vzdělávací obsah základního vzdělávání je v RVP ZV orientačně rozdělen do devíti vzdělávacích oblastí. Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou tvořeny jedním vzdělávacím oborem nebo více obsahově blízkými vzdělávacími obory:

- Jazyk a jazyková komunikace (Český jazyk a literatura, Cizí jazyk)
- Matematika a její aplikace (Matematika a její aplikace)
- Informační a komunikační technologie (Informační a komunikační technologie)
- Člověk a jeho svět (Člověk a jeho svět)
- Člověk a společnost (Dějepis, Výchova k občanství)
- Člověk a příroda (Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis)
- Umění a kultura (Hudební výchova, Výtvarná výchova)
- Člověk a zdraví (Výchova ke zdraví u nás Rodinná výchova a Tělesná výchova)
- Člověk a svět práce (Člověk a svět práce u nás Volba povolání)

Výuka většiny předmětů je založena na aktivních činnostech, které se dají využít v reálných situacích, které poskytují vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě. Na prvním stupni ZŠ probíhá výuka podle programu Začít spolu.

Přehled zařazení jednotlivých předmětů do vzdělávacích oblastí (dle RVP) – pro I. stupeň

Vzdělávací oblast Vyučovaný předmět

Jazyk a jazyková komunikace Český jazyk a literatura Cizí jazyk

Matematika a její aplikace Matematika

Člověk a příroda -----

Člověk a společnost -----

Člověk a jeho svět Svět kolem nás

Člověk a zdraví Tělesná výchova

Člověk a svět práce Pracovní činnosti

Umění a kultura Výtvarná výchova

Hudební výchova

Informační a komunikační technologie -----

Přehled KK z pohledu naplnění v jednotlivých předmětech I. stupně

Klíčová kompetence	k učení	k řešení problémů	komunikativní sociální a personální	občanské	pracovní
Čj	X	X		X X X	
M	X	X		X X X	
Aj	X	X		X X X	
VV			X		X
HV			X		X
TV			X		X
SKN	X	X		X X X	
SKN PC	X	X	X X	X X X	X

Inf X X X X X X SKN X X X X X

Český jazyk

Časová dotace:

Dle aktuálního učebního plánu pro daný školní rok.

Vyučovací předmět Český jazyk je zařazen jako samostatný předmět. Vyučování probíhá v kmenové třídě v plném počtu dětí. Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru Český jazyk a literatura jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělávání, ale i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Užívání češtiny jako mateřského jazyka v jeho mluvené i písemné podobě umožňuje poznávat společensko-kulturní vývoj lidské společnosti, rozvíjí mezilidskou komunikaci.

V 1. ročníku má předmět komplexní charakter, od 2. ročníku je členěn na komunikační a slohovou výchovu, jazykovou výchovu a literární výchovu. V *komunikační a slohové výchově* se žáci učí chápat různá jazyková sdělení (mluvená i psaná), číst s porozuměním, výstižně formulovat a sdělovat své myšlenky a prožitky.

V jazykové výchově získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Český jazyk je od počátku vzdělávání nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V literární výchově žáci poznávají prostřednictvím vhodné četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, formulovat vlastní názory o díle. Získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky. Seznamují se zároveň i s ilustrátory. Český jazyk a literatura zahrnuje tato průřezová témata: Osobností a sociální výchova, Environmentální a Multikulturní výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Mediální výchova a Výchova demokratického občana. Využívá metod a forem práce založených na žákovské spolupráci (práce ve dvojicích a skupinách), projektových dnů a exkurzí.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učitel vede žáky ke stálému zdokonalování čtení
- učitel vytváří podmínky pro získávání dalších informací potřebných k práci,
- učitel stanovuje dílčí vzdělávací cíle v pravopisu
- žáci jsou motivováni k aktivnímu zapojování se do vyučovacího procesu

Kompetence k řešení problémů

- žáci navrhnou různá řešení problémů, dokončují úkoly a zdůvodňují své závěry
- žáci si vzájemně radí a pomáhají
- učitel hodnotí práci žáků způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok

Kompetence komunikativní

- učitel vede žáky k výstižnému a kultivovanému projevu
- žáci dokážou prezentovat své myšlenky a názory

Kompetence sociální a personální

- učitel organizuje práci ve skupinách, aby žáci spolupracovali při řešení problémů
- učitel vede žáky k prezentaci svých myšlenek a názorů a k vzájemnému respektu
- učitel vytváří příležitosti pro relevantní komunikaci mezi žáky
- žáci respektují pokyny pedagogů

Kompetence občanské

- učitel využívá literatury naučné i vědecké k vytváření postoje k přírodě, k životnímu prostředí
- žáci zvládnou komunikaci i ve vyhraněných situacích
- pro žáky s postižením jsou k dispozici vhodně přizpůsobené pracovní materiály

Kompetence pracovní

- učitel vede žáky k organizování a plánování učení
- učitel se zajímá, jak žákům vyhovuje jeho způsob výuky

- učitel požaduje dodržování dohodnuté kvality, postupů, termínů

Matematika

Časová dotace:

Dle aktuálního učebního plánu pro daný školní rok.

Vyučování probíhá v kmenové třídě v plném počtu dětí. Vyučování Matematice na 1. stupni ZŠ navazuje na zkušenosti matematického charakteru, získaných v předškolním věku. Zobecnováním názorných představ a praktických zkušeností pomocí poznatků se vytvářejí a rozvíjejí matematické vědomosti, dovednosti a návyky ve všech hlavních částech – aritmetice, algebře i geometrii.

Matematické vědomosti se na 1. stupni budují v souladu s matematickou teorií na různém stupni intuitivního přístupu a dle individuálních schopností žáků. Je uplatňována zásada názornosti, vedoucí k maximálnímu rozvoji všech žáků. Žáci si matematické poznatky osvojují na základě indukce a zobecnování činností s konkrétními objekty, dále na základě třídění, srovnávání, pozorování, experimentu, logické úvahy a deduktivním postupem.

Vzdělávací obsah oboru Matematika je rozdělen na tři tématické okruhy: V okruhu *Čísla a početní operace* se žáci učí získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. Seznamují se s pojmem proměnná a s jejím využitím v reálných situacích.

V okruhu *Závislosti, vztahy a práce s daty* žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů určité typy matematických změn a závislostí.

V okruhu *Geometrie v rovině a v prostoru* žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině a prostoru, učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, obvod, obsah, povrch a objem, zdokonalovat svůj grafický projev. Vše následně využívají v běžných životních situacích.

Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou Nestandardní aplikační úlohy a problémy, při jejichž řešení je nutné uplatnit logické myšlení.

Žáci se učí využívat prostředky výpočetní techniky (především kalkulátory a vhodné výukové počítačové programy) a používat některé další pomůcky, což umožňuje přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání a v rýsovacích technikách.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- žáci se učí přesně a stručně vyjadřovat užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a zdokonaluje grafický projev, rozvíjí abstraktní, exaktní, kombinatorické a logické myšlení k věcné a srozumitelné argumentaci
- učitel umožňuje žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků

- učitel srozumitelně vysvětluje, co se mají naučit
- učitel stanovuje dílčí vzdělávací cíle v souladu s cíli vzdělávacího programu
- učitel vede žáky k ověřování výsledků.

Kompetence k řešení problémů

- Žáci se učí rozvíjet důvěru ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k sebekontrolě, k systematickosti, vytrvalosti a přesnosti
- Žáci se učí provádět rozbor problémů a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu, vyhodnocování správnosti výsledků
- učitel se zajímá o náměty, názory, zkušenosti žáků
- učitel klade otevřené otázky a vybízí žáky k pojmenování cíle činnosti
- učitel vede žáky k plánování úkolů a postupů
- učitel zařazuje metody, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům sami žáci
- učitel umožňuje, aby žáci v hodině pracovali s odbornou literaturou
- učitel podle potřeby žákům v činnostech pomáhá, pracuje s chybou žáka jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení
- učitel dodává žákům sebedůvěru.

Kompetence komunikativní

- Žáci se učí přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky.
- učitel zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- učitel vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- učitel vede žáky k výstižnému, souvislému a kultivovanému projevu

Kompetence sociální a personální

- Žáci jsou vedeni ke kritickému usuzování, srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů, ke kolegiální radě a pomoci
- Žáci se učí pracovat v týmu.
- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch
- učitel podněcuje žáky k argumentaci
 - učitel hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok.

Kompetence občanská

- při zpracovávání informací jsou žáci vedeni ke kritickému myšlení nad obsahy sdělení
- Žáci se učí hodnotit svoji práci a práci ostatních, jsou vedeni k ohleduplnosti a taktu
- Žáci se učí vnímat složitosti světa
- učitel podle potřeby žákům v činnostech pomáhá a umožňuje jim, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti nebo výsledky

Kompetence pracovní

- Žáci jsou vedeni k vytváření zásoby matematických nástrojů pro řešení reálných situací v životě
- Žáci se učí využívat matematické poznatky a dovednosti v praktických činnostech
- pro žáky s postižením jsou k dispozici vhodně přizpůsobené pracovní materiály
- učitel zadává úkoly, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace z různých informačních zdrojů a vyžadují využití poznatků z různých předmětů
 - učitel vede žáky ke správným způsobům užití vybavení, techniky a pomůcek
 - učitel vytváří příležitosti k interpretaci různých textů, obrazových materiálů, grafů a jiných forem záznamů

Anglický jazyk

Časová dotace:

Dle aktuálního učebního plánu pro daný školní rok.

Výuka probíhá většinou ve třídách dělených na dvě skupiny. Výuka je založena na modelu britské angličtiny, žáci jsou ale seznamováni s diferencemi s ostatními modely angličtiny, především americké.

Při výuce je důraz kladen především na komunikativní schopnosti. Výuka čtení a psaní navazuje na audioorální kurz, který trvá nejméně 1 měsíc. Výuka v předmětu směřuje k tomu, aby byli žáci schopni porozumět jednoduché promluvě rodilého mluvčího a dovedli s ním komunikovat o základních konverzačních tématech. Gramatika je citlivě předávána s ohledem na věk a schopnosti žáků.

Žáci při hodinách pravidelně navštěvují PC učebnu, kde si osvojují základní návyky práce s počítačem a zároveň zábavnou formou procvičují slovní zásobu i gramatické jevy.

Výuka dále seznamuje žáky se základními reáliemi, s kulturou a zvyky zemí, v nichž se anglicky hovoří.

Na výuku 1. stupně navazuje výuka anglického jazyka na stupni druhém, která přímo navazuje a prohlubuje učivo ze stupně prvního.

Do výuky na prvním stupni jsou také zařazena tato průřezová témata a tematické okruhy: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá, Multikulturní výchova - kulturní diference a multikulturalita.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- Žáci vybírají a využívají vhodné způsoby a metody pro efektivní učení
- Žáci propojují získané poznatky do širších celků
- Žáci poznávají smysl a cíl učení
- učitel vede žáky k ověřování výsledků
- učitel zadává úkoly, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace

Kompetence k řešení problémů

- Žáci jsou schopni pochopit problém
- Žáci umí vyhledat vhodné informace
- učitel klade vhodné otázky
- učitel umožňuje volný přístup k informačním zdrojům

Kompetence komunikativní

- Žáci komunikují na odpovídající úrovni
- Žáci umí naslouchat promluvám druhých lidí a vhodně na ně reagovat
- učitel vede žáky k výstižnému a souvislému projevu
- učitel vytváří příležitosti pro komunikaci mezi žáky
- učitel vede žáky k aktivitám, které mohou být vykonávány individuálně, ve dvojicích,...

Kompetence sociální a personální

- Žáci spolupracují ve skupině
- Žáci se podílejí na utváření příjemné atmosféry v týmu
- Žáci jsou schopni sebekontroly
- učitel hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok
- učitel vede žáky k tomu, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti
- učitel podněcuje žáky k argumentaci

Kompetence občanské

- Žáci respektují názory ostatních
- Žáci se umí zodpovědně rozhodnout podle dané situace
- učitel vede žáky k prezentaci jejich myšlenek a názorů
- učitel vede žáky k diskusi
- učitel vede žáky ke vzájemnému naslouchání si

Kompetence pracovní

- Žáci jsou schopni efektivně organizovat svou práci
- učitel napomáhá žákům při cestě ke správnému řešení
- učitel zohledňuje rozdíly ve znalostech a pracovním tempu žáků

Svět kolem nás 1.–3. ročník

Časová dotace:

Dle aktuálního učebního plánu pro daný školní rok.

Předmět je realizován ve vyučovacích hodinách, k příslušným tématům jsou zařazeny krátkodobé projekty, centra aktivit. Pravidelně zařazujeme vycházky do okolí školy - města, nedalekého parku, do přírody. V předmětu Svět kolem nás naplňujeme očekávané výstupy oblasti Člověk a jeho svět pro 1. období a realizujeme některé z tematických

okruhů průřezových témat - viz Osnovy.

Vzdělávací obsah předmětu Svět kolem nás se týká člověka, rodiny, společnosti, přírody, kultury, zdraví a techniky. Vytváří základní představy o nejběžnějších skutečnostech a zákonitostech v přírodě i společnosti, o lidských činnostech, výtvořech a vztazích i o nejdůležitějších podmínkách života. Směřuje k dovednostem pro praktický život. Pomáhá žákům formovat základní vztah k životu, vlastní osobě, k ostatním lidem a výtvořům lidské společnosti, k životnímu prostředí a přírodě nejbližšího okolí. Učí žáky jednat a rozhodovat se v různých životních situacích a spoléhat se na sebe i pomoc ostatních. Učí žáky být zodpovědnými za vlastní zdraví a bezpečnost, za své chování a jednání, za plnění svěřených úkolů.

Vyučování se zaměřuje především na to, aby žáci byli schopni vnímavě sledovat život kolem sebe a orientovali se v něm, aby se naučili vyjadřovat vlastní názory, sebevědomě vystupovat a jednat. Neméně důležité je i utváření pracovních návyků v samostatné i týmové činnosti a objevování všeho, co ho zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět.

Výuka Světu kolem nás začíná s poznatky a činnostmi, které jsou žákům nejbližší - Moje rodina, Domov, Naše obec, Jsem školák, Práce a volný čas, Zdraví, Nemoc, Denní režim, Osobní hygiena, První pomoc, Člověk, Lidé a technika, Krajina kolem nás.

Osvojování učiva Svět kolem nás je založeno především na různých činnostech a hrách. Základem je pozorování, zachycení skutečnosti ve vlastních výtvořech, sledování životních skutečností. Významnou roli hraje schopnost učitele vytvářet vhodnou pracovní atmosféru založenou na důvěře a spolupráci.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- žáci jsou vedeni k objevování a poznávání všeho, co je zajímá a v čem by v budoucnu mohli uspět
- žáci poznávají podstaty zdraví i příčin nemocí
- žáci upevňují preventivní chování
- žáci se učí orientovat ve světě informací
- žák je veden k časovému a místnímu propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- učitel pomáhá řešit a třídit informace podle zvolených nebo zadaných kritérií
- učitel motivuje žáky pro celoživotní učení

Kompetence k řešení problémů

- žáci si upevňují účelné rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých
- žáci poznávají a ovlivňují svou jedinečnost
- učitel pomáhá žákům, aby došli k samostatným objevům, řešením a závěrům
- učitel učí žáky pracovat s odbornou literaturou, encyklopediemi apod., využívají různých informačních zdrojů

Kompetence komunikativní

- Žáci si rozšiřují slovní zásobu v osvojovaných tématech
- Žáci jsou vedeni k samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci
- Žáci pojmenovávají pozorované skutečnosti a zachycují je ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- Žáci přirozeně vyjadřují pozitivní city ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- učitel podporuje u žáků prezentaci svých myšlenek a názorů, kladení otázek k věci, vzájemnému se naslouchání a zdůvodňování svých závěrů, vzájemně si radí a pomáhají si

Kompetence sociální a personální

- Žáci pracují ve skupině.
- Žáci efektivně spolupracují na řešení problémů
- Žáci se učí respektovat názory druhých
- Žáci přispívají k diskusi
- učitel učí věcně argumentovat
- učitel vede děti k oceňování svých názorů a přínosů

Kompetence občanské

- učitel utváří ohleduplný vztah k přírodě i kulturním výtvorům
- učitel motivuje žáky hledat možnosti aktivního uplatnění ochrany přírody
- učitel vede žáky k respektování pravidel

Kompetence pracovní

- Žáci jsou vedeni k utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- učitel učí žáky používat různé materiály, nástroje a vybavení
- učitel zohledňuje soudobý stav a poznání a technického rozvoje

Svět kolem nás 4.–5. ročník

Časová dotace:

Dle aktuálního učebního plánu pro daný školní rok.

Vzdělávací obsah předmětu Svět kolem nás má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do částí:

- rozmanitost přírody: podmínky života, rostliny a živočichové (přírodní společenstva) a jejich třídění,
 - člověk,
- životní podmínky
- neživá příroda.

- Místo, kde žijeme;
- Lidé kolem nás;
- Lidé a čas.

Svět kolem nás navazuje organicky svým obsahem na učivo Svět kolem nás v 1. až 3. ročníku, je integrací předmětů Přírodověda a Vlastivěda.

Předmět je svou podstatou zaměřen na rozvoj schopností poznávat souvislosti mezi organismy navzájem, mezi organismy a prostředím. S pomocí učitele žák samostatně poznává, pozoruje a zkoumá přírodu. Na tomto poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav, včetně člověka. Osvojování poznatků umožňuje žákovi získávat základní vědomosti o Zemi, člověku a technice. Podporuje vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování.

Učení o přírodě má četné vztahy k ostatním předmětům (matematice, českému jazyku), připravuje žáky na předměty II. stupně (např. chemie, biologie), kde se učení o přírodě s jeho důležitými funkcemi (komunikativní, informativní i formativní) nadále prohlubuje.

Výuka probíhá většinou v kmenové třídě, někdy v „počítačové“ učebně, neboť lze využívat dostupné výukové filmy či programy. Pracuje se však i dostatečně často v terénu, v přírodě, v blízkém okolí školy či v nedalekých Krkonoších (za účelem pozorování, srovnávání a hodnocení objevených jevů v reálném světě).

Tím jsou dány i metody práce zaměřené především na utváření kladného vztahu k přírodě, ke svému zdraví a k osobnímu bezpečí.

Do vzdělávacího obsahu jsou začleněna průřezová témata - Environmentální výchova: Den Země, Třídění odpadu, Krátkodobé projekty, exkurze (psí útulek, parky, mléčná farma, botanická zahrada, ZOO), Zdravé zuby, První pomoc, Ochrana dětí před úrazy, Prevence zneužívání návykových látek, Kurzy: Plavání, sport, Bivak. Výuka vede k tomu, aby se žáci naučili pozorovat, srovnávat, analyzovat a pojmenovávat věci a děje v souvislostech a hlavně se prakticky naučili orientovat v terénu, pracovat s mapou, plánkem, dokázali rozlišit hlavní orgány státní moci, jejich hlavní zástupce, symboly našeho státu.

Dalším cílem výuky je, aby žáci dokázali pracovat s časovými údaji a využívat těchto údajů k pochopení mezi ději a jevy. Žáci se učí rozeznat současné a minulé, orientovat se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti. Charakterizují svými slovy vývojové etapy historie naší vlasti.

Do výuky jsou integrována tato průřezová témata - Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských souvislostech.

Do vyučování jsou začleněny besedy s představiteli společenského a kulturního života. Dále jsou pro výuku využívány archivy, místní knihovna, muzejní sbírky, galerie jako informační zdroje pro pochopení minulosti.

Předmět Svět kolem nás připravuje žáky na předměty 2. stupně zeměpis a

dějepis, biologie, chemie.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učitel umožňuje žákům používat vhodné učební pomůcky, encyklopedie a odbornou literaturu
- žáci získávají informace o přírodě, učí se pozorovat přírodu, zaznamenávat a hodnotit výsledky svého pozorování

Kompetence k řešení problémů

- učitel zařazuje metody, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům žáci sami
- žáci se učí řešit zadané úkoly, správně se rozhodovat v různých situacích, učí se vyhledávat informace vhodné k řešení problémů.

Kompetence komunikativní

- učitel vede žáky k používání správné terminologie
- žáci si rozšiřují slovní zásobu v osvojovaných tématech, k pojmenování pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- žáci se učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných

Kompetence sociální a personální

- učitel zadává úkoly, při kterých žáci mohou pracovat společně
- žáci pracují ve skupině, učí se spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, respektují názory a zkušenosti druhých
- učitel se zajímá o náměty, názory a zkušenosti žáků

Kompetence občanské

- učitel buduje u žáků ohleduplný vztah k přírodě
- učitel vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- žáci se učí poznávat a chápat rozdíly mezi lidmi, učí se tolerantnímu chování a jednání, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci, chování v situacích ohrožení vlastního zdraví i zdraví a bezpečnosti druhých
- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence pracovní

- učitel umožňuje žákům pozorovat, manipulovat a experimentovat
- učitel vede žáky ke správným způsobům užití pomůcek, vybavení, techniky
- učitel vede žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti
- žáci si utvářejí pracovní návyky v jednoduché samostatné i týmové činnosti,

dodržují vymezená pravidla

Výtvarná výchova

Časová dotace:

Dle aktuálního učebního plánu pro daný školní rok.

Výtvarná výchova je jedním ze vzdělávacích oborů ve vzdělávací oblasti Umění a kultura. Vyučování Výtvarné výchovy na 1. stupni probíhá převážně v domovské třídě s časovou dotací 2 hodiny týdně. Část hodinové dotace je věnována vycházkám a exkurzím. Při vyučování je využívána nabídka výstav, galerií. K vyučování je využívána i keramická dílna.

Obsah předmětu tvoří tři hlavní oblasti: - výtvarné osvojování skutečnosti, - hra, experimentování a dekorativní činnosti, - výtvarné umění a životní sloh. V kresbě, malbě, modelování, v dekorativních činnostech nebo prostorovém vytváření dochází k osvojování výtvarných zkušeností, dovedností, vědomostí, ale i k výtvarnému myšlení.

Výtvarná výchova na 1. stupni má být základem k dalšímu rozvíjení estetického cítění žáků na 2. stupni základní školy.

Do náplně Výtvarné výchovy je integrován tematický okruh Stavba mediálního sdělení.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- žáci jsou vedeni k samostatnému pozorování a vnímání reality a řešení výtvarných problémů
- učitel vede žáky k aktivnímu vizuálně obraznému vyjádření
- žáci využívají poznatky v dalších výtvarných činnostech
- žáci zaujmají a vyjadřují svůj postoj k vizuálně obraznému vyjádření

Kompetence k řešení problémů

- učitel vede žáky k tvořivému přístupu při řešení výtvarných úkolů
- žáci samostatně kombinují vizuálně obrazné elementy k dosažení obrazných vyjádření
- žáci přemýšlí o různorodosti interpretací téhož vizuálně obrazného vyjádření a zaujmají k nim svůj postoj
- žáci využívají získaná poznání při vlastní tvorbě

Kompetence komunikativní

- žáci se zapojují do diskuse
- žáci respektují názory jiných
- žáci pojmenovávají vizuálně obrazné elementy, porovnávají je, umí ocenit vizuálně obrazná vyjádření
- učitel vede žáky k obohacování slovní zásoby o odborné termíny z výtvarné oblasti

Kompetence sociální a personální

- žáci umí tvořivě pracovat ve skupině
- učitel vede žáky ke kolegiální pomoci
- žáci respektují různorodost téhož vizuálně obrazného vyjádření, možnost alternativního přístupu

Kompetence pracovní

- žáci užívají samostatně vizuálně obrazné techniky
- žáci dodržují hygienická a bezpečnostní pravidla
- učitel vede žáky k využívání návyků a znalostí v další praxi

Kompetence občanské

- žáci chápou a respektují estetické požadavky na životní prostředí
- učitel pomáhá žákům vytvořit si postoj k výtvarným dílům

Pracovní činnosti

Časová dotace:

Dle aktuálního učebního plánu pro daný školní rok.

Pracovní vyučování se svým vzdělávacím obsahem shoduje se vzdělávací oblastí Člověk a svět práce. Obsah předmětu je rozdělen na čtyři tematické okruhy: Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů.

Výuka na 1. stupni probíhá v kmenových třídách, případně cvičné kuchyňce, koutku přírody, školním pozemku.

Při výuce je kladen důraz na rozvoj tvořivosti, manuální zručnosti. Předmět směřuje k tomu, aby si žáci osvojili dovednosti důležité pro další život. Pracovní vyučování přispívá významnou měrou ke spojení školy se životem. Významně se podílí na výchově žáků k práci. V Pracovním vyučování na 1. stupni žáci systematicky získávají pracovní dovednosti a návyky při práci s různými materiály (při pracích montážních a demontážních a při Pěstitelských pracích v koutku přírody a na školním pozemku). Žáci se učí zacházet s příslušnými nástroji, s nářadím a pomůckami. Při exkurzích se žáci seznamují s výrobou, zpracováním a užitím nejrůznějších materiálů a se zemědělskou výrobou. Učí se respektovat požadavky bezpečnosti a hygieny práce, organizovat a plánovat svou práci. V tematickém oboru Pěstitelské práce žáci provádějí pokusy a pozorování v koutku přírody a na školním pozemku. Žáci se učí základním pěstitelským činnostem, které spojují s teoretickými poznatky. Učí se znát určitý pěstitelský materiál, pěstitelské nářadí a pomůcky a správně a uvědoměle s nimi pracovat.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- žáci si osvojují základní pracovní dovednosti a návyky z různých pracovních oblastí
- žáci se učí používat vhodné nástroje, nářadí a pomůcky při práci i v běžném životě

- učitel umožňuje žákům používat různé materiály, vhodné nástroje a nářadí
- učitel pozoruje pokrok u všech žáků

Kompetence k řešení problémů

- učitel zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- žáci promýšlejí pracovní postupy při plnění zadaných úkolů
- učitel rozvíjí u žáků tvořivost, vede je k uplatňování vlastních nápadů

Kompetence komunikativní

- žáci si rozšiřují slovní zásobu v oblasti pracovních nástrojů, nářadí a pomůcek, učí se popsat postup práce
- učitel vede žáky k užívání správné terminologie

Kompetence sociální a personální

- učitel vede žáky ke spolupráci a vzájemné pomoci
- žáci pracují ve skupině, vytvářejí společné práce, při kterých se učí spolupracovat a respektovat nápady druhých, společně se snaží o dosažení kvalitního výsledku

Kompetence občanské

- učitel vytváří u žáků pozitivní vztah k práci a vede je k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- učitel umožňuje žákům, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti nebo výsledky
- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence pracovní

- učitel vede žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti a hygieny včetně používání ochranných pracovních prostředků
- učitel vede žáky ke správným způsobům užití materiálu a pracovních nástrojů
- učitel zohledňuje rozdíly v pracovním tempu jednotlivých žáků a podle potřeby žákům v činnostech pomáhá
- žáci správně a zodpovědně zachází s pracovními pomůckami

Tělesná výchova

Časová dotace:

Dle aktuálního učebního plánu pro daný školní rok.

Obsah předmětu je převážně vyučován v tematických blocích (celcích). Nejčastěji je využívána školní tělocvična, a to na hlavní i vedlejší budově.

Tento předmět představuje významnou formu pohybového učení a pohybové

kultivace žáků, je hlavním zdrojem poznatků a námětů pro zdravotní, rekreační, sportovní vyžití a pohybu v životě žáků. Při tomto předmětu si žáci osvojují pohybové dovednosti, učí se ovládat a využívat různá sportovní náčiní, nářadí a rozvíjí si tělesnou zdatnost a výkonnost.

Obsah předmětu umožňuje žákům poznat vlastní pohybové možnosti, přednosti, ale i omezení. Učitel má jedinečnou příležitost vést žáky k porozumění a respektování pohybového omezení u spolužáků. V hodinách má být vytvářen vztah k pohybovým aktivitám v atmosféře důvěry, spolupráce a radostného prožitku z pohybových výkonů.

Z hlediska psychomotorického vývoje a rozvoje žáků, adaptace na pracovní zatížení, zvýšené potřeby zdravotní prevence oslabeného hybného systému je učivo členěno do samostatně na sebe navazujících etap dle ročníků: 1. – 2. ročník a 3. – 5. ročník.

Základní učivo této nižší etapy připravuje žáky na etapu vyšší (6. – 9. ročník). Tělocvik vyžadující zvláštní materiální, prostorové, klimatické podmínky – plavání, bruslení, lyžování, pobyty v přírodě – jsou do výuky řazeny ve formě kurzů nebo soustředěné výuky. Výuka do 5. tř. probíhá koedukovaně.

Pohybové dovednosti vyučující upevňuje a ověřuje si jejich účinnost i při jiných formách pohybových činností – pohybově rekreační přestávky, cvičení v hodinách jiných předmětů, jóga aj. Výuka probíhá za úzké spolupráce s rodiči, vychovatelkami ŠD, vedoucími kroužků.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- žáci jsou vedeni k osvojení si základního tělocvičného názvosloví
- žáci se učí cvičit podle jednoduchého nákresu nebo popisu cvičení
- žáci změní základní pohybové výkony a porovnají je s předchozími, orientují se v informačních zdrojích o aktivitách a sportovních akcích
- učitel umožňuje žákům, aby se naučili na základě jasných kritérií hodnotit své činnosti nebo výsledky.

Kompetence k řešení problémů

- žáci uplatňují zásady bezpečného chování ve sportovním prostředí a adekvátně reagují v situaci úrazu spolužáka
- žáci řeší problémy v souvislosti s nesporným chováním, nevhodným sportovním prostředím a nevhodným sportovním náčiním a nářadím
- učitel dodává žákům sebedůvěru, podle potřeby žákům v činnostech pomáhá

Kompetence komunikativní

- žáci jsou vedeni ke spolupráci při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
- žáci se učí reagovat na základní povely a pokyny a sami je i vydávají
- žáci zorganizují jednoduché pohybové soutěže, činnosti a jejich varianty
- učitel vede žáky k vzájemnému naslouchání a oceňování přínosu druhých

- učitel vytváří příležitosti pro relevantní komunikaci

Kompetence sociální a personální

- Žáci jsou vedeni k jednání v duchu fair - play - dodržují pravidla, označí přestupky, respektují opačné pohlaví
- Žáci zvládají pohybové činnosti ve skupině
- učitel zadává úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat, umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence občanská

- Žáci se podílí na realizaci pravidelného pohybového režimu a projevují přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení své zdatnosti
- Žáci spojují svou pohybovou činnost se zdravím, zařazují si do vlastního pohybového režimu korektivní cvičení
- Žáci jsou vedeni ke kritickému myšlení, hodnotí cvičení, učí se být ohleduplní a taktní
- učitel žákům umožňuje, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků

Kompetence pracovní

- Žáci jsou vedeni učitelem k uplatňování hlavních zásad hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech v běžném životě
- Žáci se učí užívat jednotlivé tělocvičné nářadí a náčiní

Hudební výchova

Časová dotace:

Dle aktuálního učebního plánu pro daný školní rok.

Cílem Hudební výchovy na 1. stupni je u všech žáků podle individuálních hudebních schopností, dovedností, estetických zájmů a kulturních zkušeností probudit, všestranně a harmonicky rozvinout a stále posilovat základ jejich hudebnosti zpěvem, nástrojovou hrou, poslechem a estetickým pohybem.

Žáci si osvojí základní hygienu a kulturu pěveckého projevu i jiných projevů spojených s hudbou. K dosažení cílů Hudební výchovy si žáci osvojí vybrané písně, instrumentální i vokální skladby, hudební pohybové etudy a dětské hry. Poznávají zákonitosti tvorby a seznamují se s vybranými uměleckými díly.

Hudební činnosti se vzájemně propojují, ovlivňují a doplňují celkovou osobnost žáka, rozvíjejí jeho individuální dovednosti. Všechny činnosti může žák následně uplatnit podle svého individuálního zájmu a zaměření. Hudební výchovu můžeme rozdělit do čtyř hudebních činností.

Při vokální činnosti pracujeme s hlasem, posilujeme správné pěvecké návyky
Při instrumentální činnosti hrajeme na hudební nástroje.

V aktivitách hudebně pohybových ztvárňujeme hudbu a reagujeme na ni pomocí pohybu, tance a gest.

Při poslechové aktivně vnímáme znějící hudbu, při níž žák poznává hudbu ve všech žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a interpretovat.

Na 1. stupni se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem hudebního umění. Učí se tvořivě pracovat a vyjadřovat se. Hudební výchova vede žáka prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností k porozumění hudebnímu umění a k aktivnímu vnímání hudby i zpěvu.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- žáci zpívají na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase
- učitel vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence k řešení problémů

- žáci rozlišují jednotlivé kvality tónů, rozpoznají výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
- žáci rozpoznají v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální
- učitel sleduje při hodině pokrok všech žáků
- učitel vede žáky k vzájemnému naslouchání

Kompetence komunikativní

- žáci rytmizují a melodizují jednoduché texty, improvizují v rámci nejjednodušších hudebních forem
- žáci reagují pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřují metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
- učitel se zajímá o náměty, názory, zkušenosti žáků
- učitel vytváří příležitosti pro relevantní komunikaci mezi žáky

Kompetence sociální a personální

- žáci jsou vedeni ke kritickému usuzování a posuzování žánrů a stylů hudby
- učitel vede žáky k vzájemnému naslouchání
- učitel vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé

Kompetence občanská

- žáci jsou vedeni ke kritickému myšlení nad obsahy hudebních děl
- učitel umožňuje žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků

Kompetence pracovní

- žáci využívají jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
- žáci tanečním pohybem vyjadřují hudební náladu
- učitel sleduje při hodině pokrok všech žáků
- učitel vede žáky k používání obecně známých termínů, znaků a symbolů
- učitel vede žáky k užívání různých nástrojů a vybavení

6.2 Charakteristika povinně volitelných předmětů I. stupně

Informatika

Časová dotace:

Dle aktuálního učebního plánu pro daný školní rok.

Informatika se vyučuje v odborné učebně, každá třída je zpravidla rozdělena na dvě skupiny žáků. Obsahem výuky je seznámit žáky s moderní informační a komunikační technologií a poznat její možnosti - PC, internet apod. Umožnit všem žákům samostatně pracovat s moderními technologiemi. Vést je k účelnému využívání moderní techniky - při vzdělávání, ke komunikaci, v běžném životě.

V předmětu klademe důraz na zvládnutí základní obsluhy počítače a dalších přídatných zařízení - kompetence pracovní. Žáci pracují s jednoduchými výukovými a vzdělávacími programy - kompetence k učení. Využívají PC ke kontaktu s okolím - kompetence komunikativní.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- zadávanými úkoly jsou žáci vedeni k samostatnému objevování možností využití informačních a komunikačních technologií v praktickém životě, pro toto poznávání využívají zkušeností s jiným SW, spoluprací s ostatními žáky, nápovědu (help) u jednotlivých programů, literaturu apod.
- tím, že žáci mohou využívat svých poznámek při praktických úkolech, se žáci učí pořizovat si takové poznámky, které jim pak pomohou při praktické práci s technikou

Kompetence k řešení problémů

- žáci jsou vedeni zadáváním úloh a projektů k tvořivému přístupu při jejich řešení, učí se chápat, že v životě se při práci s informačními a komunikačními technologiemi budou často setkávat s problémy, které nemají jen jedno správné řešení, ale že způsobů řešení je více
- vyučující v roli konzultanta - žáci jsou vedeni nejen k nalézání řešení, ale také k

jeho praktickému provedení a dotažení do konce

Kompetence komunikativní

- žáci se také učí pro komunikaci na dálku využívat vhodné technologie – některé práce odevzdávají prostřednictvím elektronické pošty
- při komunikaci se učí dodržovat vžitě konvence a pravidla (forma vhodná pro danou technologii, náležitosti apod.)

Kompetence sociální a personální

- při práci jsou žáci vedeni ke kolegiální radě či pomoci, případně při projektech se učí pracovat v týmu, rozdělit a naplánovat si práci, hlídat časový harmonogram apod.
- žáci jsou přizváni k hodnocení prací - žák se učí hodnotit svoji práci i práci ostatních, při vzájemné komunikaci jsou žáci vedeni k ohleduplnosti a taktu, učí se chápat, že každý člověk je různě chápavý a zručný

Kompetence občanské

- žáci jsou seznamováni s vazbami na legislativu a obecné morální zákony (SW pirátství, autorský zákon, ochrana osobních údajů, bezpečnost, hesla ...) tím, že je musí dodržovat (citace použitého pramene, ve škole není žádný nelegální SW, žáci si chrání své heslo ...)
- při zpracovávání informací jsou žáci vedeni ke kritickému myšlení nad obsahy sdělení, ke kterým se mohou dostat prostřednictvím Internetu i jinými cestami

Kompetence pracovní

- žáci dodržují bezpečnostní a hygienická pravidla pro práci s výpočetní technikou
- žáci mohou využít ICT pro hledání informací důležitých pro svůj další profesní růst

6.3 Charakteristika předmětů II. stupně

Projektové vyučování

Vizí školy a strategií pro výuku na druhém stupni je naplňovat principy programu Začít spolu v takové podobě, která bude odpovídat výuce na druhém stupni. Prostředkem pro naplnění je organizace projektového vyučování.

Prostředkem pro naplnění vize školy je zaměření na integrovanou tematickou výuku na druhém stupni. Pro jednotlivé ročníky byla navržena témata, která propojují jednotlivé předměty. Tato témata odpovídají vzdělávacím cílům ročníků a jsou postupně naplněna v jednotlivých předmětech. Seznam integrovaných témat je přílohou ŠVP. Dvakrát ročně je na druhém stupni organizován projektový týden. Cílem tohoto týdne je propojení integrovaného tématu do všech vzdělávacích oblastí a zároveň posílení spolupráce žáků mezi jednotlivými ročníky i třídami. Metodika projektových týdnů je přílohou ŠVP.

Přehled zařazení jednotlivých předmětů do vzdělávacích oblastí (dle RVP) – pro II. stupeň

Vzdělávací oblast Vyučovaný předmět

Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	Cizí jazyk
		Druhý cizí jazyk
Matematika a její aplikace	Matematika	
Člověk a příroda	Fyzika	Chemie
		Přírodopis
		Zeměpis
		Environmentální výchova
Člověk a společnost	Občanská výchova	Dějepis
Člověk a jeho svět -----		
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	Rodinná výchova
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	Volba povolání
Umění a kultura	Výtvarná výchova	Hudební výchova
Informační a komunikační technologie	Informatika	

Přehled KK z pohledu naplnění v jednotlivých předmětech II. stupně

Klíčová kompetence	Předmět	komunikativní	pracovní
	učení k řešení problémů	v sociální a občanské	personální

Čj	X	X	X	X	X	
M	X	X	X	X		X
Aj	X	X	X	X	X	
Další cizí jazyk	X	X	X	X	X	

Z	X	X	X	X	X	X
Dě	X	X	X	X	X	X
Př	X	X	X	X	X	X
Che	X	X	X	X	X	X
Fy	X	X	X	X	X	X
Rv	X	X	X	X	X	
Ov	X	X	X	X	X	
Vv			X	X		X
Tv	X	X	X	X	X	X
Hv	X	X	X	X	X	X
Pc		X	X	X		
Inf			X	X	X	
VP			X	X		

Český jazyk

Časová dotace dle aktuálního učebního plánu

Výuka probíhá většinou v kmenové třídě. Předmět je rozdělen do tří složek: Jazyková výchova, Komunikační a slohová výchova a Literární výchova.

V Jazykové výchově si žáci aktivně osvojují spisovnou podobu českého jazyka. Učí se poznávat jeho další formy a bohatost jeho slovní zásoby. Výuka nezbytně zahrnuje znalosti o jazyce – terminologii popisu a analýzy jazyka.

V Komunikační a slohové výchově se žáci učí správně vyjadřovat a kultivovaně používat mateřský jazyk v běžných situacích. Žáci získávají pro život významné dovednosti spojené s mnohostrannou komunikací člověka v moderní společnosti (ústní a písemné vyjadřování ve vztahu k odlišným adresátům, schopnost vyjadřovat vlastní názory, vystupovat před lidmi apod.).

V Literární výchově žáci získávají elementární a použitelné literárněvědné poznatky důležité pro pochopení čteného textu, pro jeho rozbor a hodnocení. Učí se číst s porozuměním a interpretovat přístupné texty z literatury minulosti i současnosti. Postupně rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti vlastní tvořivé produkce literárního textu. Seznamují se s nejdůležitějšími literárními žánry a formami a učí se rozlišovat hodnotnou literaturu od literatury konzumní s manipulační. Výuka směřuje k tomu, aby si žáci na základě četby a dalších činností utvářeli svůj čtenářský vkus a

trvalý zájem o četbu.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení:

- učitel zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- učitel zadává úkoly, při kterých žáci kombinují informace z různých zdrojů
- žákům jsou dostupné studijní materiály a zdroje

Kompetence k řešení problémů:

- učitel klade otevřené otázky, zadává problémové úlohy
- učitel zařazuje metody, při kterých žáci docházejí k objevům, řešením a závěrům sami

Kompetence komunikativní:

- učitel se zajímá o názory, náměty a zkušenosti žáků
- učitel vybízí žáky, aby kladli otázky
- učitel umožňuje žákům, aby si vzájemně sdělovali své pocity a názory
- žáci kladou otevřené otázky
- žáci se učí sdělovat své pocity a názory

Kompetence sociální a personální:

- učitel zadává úkoly, při kterých žáci spolupracují
- učitel společně s žáky formuluje cíl úkolu
- učitel umožňuje žákům spoluutvářet kritéria hodnocení
- učitel umožňuje žákům hodnotit úspěšnost dosažení cíle
- učitel vyžaduje dokončení práce v dohodnuté kvalitě a termínech
- učitel důsledně vyžaduje dodržování pravidel
- učitel umožňuje žákům prezentovat výsledky své práce
- žáci prezentují výsledky své práce
- žáci hodnotí své úspěchy a výsledky své práce
- žáci se učí spolupracovat a řešit problémy

Kompetence občanské:

- učitel a žáci reflektují společenské a přírodní dění

Kompetence pracovní:

- učitel vede žáky ke správním způsobům užití materiálů, nástrojů, techniky, vybavení

Anglický jazyk

Časová dotace dle aktuálního učebního plánu

Vzdělávacím obsahem předmětu je získávání zájmu o studium cizího jazyka a vytváření pozitivního vztahu k tomuto předmětu, osvojení potřebných jazykových znalostí a dovedností a k aktivnímu využití účinné komunikace v cizím jazyce, dále k získání schopnosti číst s porozuměním přiměřené texty v daném cizím jazyce, porozumění přiměřeně (jazykově, obsahově, rozsahem) náročnému ústnímu sdělení na úrovni osvojených znalostí, poznání kultury zemí příslušné jazykové oblasti, vyhledání nejdůležitějších informací o zemích studovaného jazyka a k práci s nimi, pochopení významu znalosti cizích jazyků pro osobní život, formování vzájemného porozumění mezi zeměmi, respektu a tolerance k odlišným kulturním hodnotám jiných národů.

Žáci osmého a devátého ročníku jsou do skupin rozděleni podle úrovně svých znalostí a dovedností v AJ. Podkladem pro rozdělení do skupin jsou výsledky SCIO testů, doporučení učitele a samotná motivací žáků.

Výuka probíhá ve skupinách v kmenových učebnách, případně v odborné učebně cizího jazyka. Formy výuky: skupinové vyučování, dialogy, výklad, poslech, četba, reprodukce textu (písemná ústní), samostatná práce (vyhledávání informací, práce se slovníkem a s autentickými materiály), hry, soutěže, recitace, dramatizace, zpěv, výukové programy na PC, krátkodobé projekty. Žáci se zúčastňují olympiád v AJ.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- žáci vybírají a využívají vhodné způsoby a metody pro efektivní učení
- žáci propojují získané poznatky do širších celků
- žáci poznávají smysl a cíl učení
- učitel vede žáky k ověřování výsledků
- učitel zadává úkolů, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace

Kompetence k řešení problémů

- žáci jsou schopni pochopit problém
- žáci umí vyhledat vhodné informace
- učitel klade vhodných otázek
- učitel umožňuje volný přístup k informačním zdrojům

Kompetence komunikativní

- žáci komunikují na odpovídající úrovni
- žáci umí naslouchat promluvám druhých lidí a vhodně na ně reagovat
- učitel vede žáky k výstižnému a souvislému projevu
- učitel vytváří příležitosti pro komunikaci mezi žáky
- učitel vede žáky k aktivitám, které mohou být vykonávány individuálně, ve dvojicích

Kompetence sociální a personální

- žáci spolupracují ve skupině

- Žáci se podílejí na utváření příjemné atmosféry v týmu
- Žáci jsou schopni sebekontroly
- učitel hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok
- učitel vede žáky k tomu, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti
- učitel podněcuje žáky k argumentaci

Kompetence občanské

- Žáci respektují názory ostatních
- Žáci se umí zodpovědně rozhodnout podle dané situace
- učitel vede žáky k prezentaci jejich myšlenek a názorů
- učitel vede žáky k diskusi
- učitel vede žáky ke vzájemnému naslouchání si

Kompetence pracovní

- Žáci jsou schopni efektivně organizovat svou práci
- učitel napomáhá při cestě ke správnému řešení
- učitel zohledňuje rozdíly ve znalostech a pracovním tempu žáků

Další cizí jazyk: Německý jazyk

Časová dotace dle aktuálního učebního plánu

Další cizí jazyk si žáci volí z aktuální nabídky. Při výuce se upřednostňuje komunikační cíl, nezáleží tolik na přesné gramatice.

Tyto předměty spolu s výukou angličtiny dětem ulehčují komunikaci a pomáhají jim k lepší orientaci ve světě vůbec. Žáci jsou pak schopni lépe chápat i jiné kultury a jiné skutečnosti, než které jim nabízí mateřský jazyk. Jsou tímto vedeni k toleranci, k chápání odlišných tradic, eliminuje se tím také problematika rasismu. Často se zde využívá tzv. komparativních činností. Žáci si srovnávají shody a rozdíly v životě, tradicích a jazycích různých evropských států.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- Žáci vybírají a využívají vhodné způsoby a metody pro efektivní učení
- Žáci propojují získané poznatky do širších celků
- Žáci poznávají smysl a cíl učení
- učitel vede žáky k ověřování výsledků
- učitel zadává úkolů, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace

Kompetence k řešení problémů

- Žáci jsou schopni pochopit problém

- Žáci umí vyhledat vhodné informace
- učitel klade vhodných otázek
- učitel umožňuje volný přístup k informačním zdrojům

Kompetence komunikativní

- Žáci komunikují na odpovídající úrovni
- Žáci umí naslouchat promluvám druhých lidí a vhodně na ně reagovat
- učitel vede žáky k výstižnému a souvislému projevu
- učitel vytváří příležitosti pro komunikaci mezi žáky
- učitel vede žáky k aktivitám, které mohou být vykonávány individuálně, ve dvojicích

Kompetence sociální a personální

- Žáci spolupracují ve skupině
- Žáci se podílejí na utváření příjemné atmosféry v týmu
- Žáci jsou schopni sebekontroly
- učitel hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok
- učitel vede žáky k tomu, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti
- učitel podněcuje žáky k argumentaci

Kompetence občanské

- Žáci respektují názory ostatních
- Žáci se umí zodpovědně rozhodnout podle dané situace
- učitel vede žáky k prezentaci jejich myšlenek a názorů
- učitel vede žáky k diskusi
- učitel vede žáky ke vzájemnému naslouchání si

Kompetence pracovní

- Žáci jsou schopni efektivně organizovat svou práci
- učitel napomáhá při cestě ke správnému řešení
- učitel zohledňuje rozdíly ve znalostech a pracovním tempu žáků

Matematika

Časová dotace dle aktuálního učebního plánu

Matematika osvojováním matematických pojmů a řešením úloh a problémů rozvíjí samostatné myšlení žáků, rozvíjí jejich logické myšlení, abstraktní myšlení a přispívá k celkovému intelektuálnímu rozvoji. Geometrie vede k přesnosti při provádění geometrických konstrukcí, k rozvoji prostorové představivosti. Matematika má důležitou roli ve vztahu k ostatním předmětům, např. k fyzice. Specifickým způsobem přispívá k

formování volných a charakterových rysů osobnosti, jako je přesnost, vytrvalost, důslednost a vytváří tak předpoklady pro porozumění a řešení praktických situací i pro další studium.

Proces vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci v návaznosti na první stupeň ZŠ získali základní vědomosti a dovednosti v aritmetice, algebře a geometrii byli schopni aplikovat získané vědomosti a dovednosti, dovedli řešit přiměřeně obtížné úkoly problémového charakteru, získali schopnost racionálně využívat kapesní kalkulátor, dovedli řešit úkoly vyžadující geometrickou a prostorovou představivost, byli připraveni na intelektuální nároky dalšího studia

V 9. ročníku je matematika propojena s informatikou. Cílem tohoto propojení je posilování využití digitálních technologií pro řešení matematických úloh a problémů.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- žáci jsou vedeni k osvojování základních matematických pojmů a vztahů postupnou abstrakcí a zobecňováním reálných jevů
- žáci si vytvářejí zásoby matematických nástrojů (pojmů a vztahů, algoritmů, metod řešení úloh)
- žáci využívají prostředků výpočetní techniky
- učitel zařazuje metody, při kterých docházejí k řešení a závěrům žáci sami
- učitel vede žáky k plánování postupů a úkolů
- učitel zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- učitel zadává úkoly s využitím informačních a komunikačních technologií
- učitel vede žáky k aplikaci znalostí v ostatních vyuč. předmětech a v reálném životě

Kompetence k řešení problémů

- žáci zjišťují, že realita je složitější než její matematický model
- žáci provádějí rozbor problému a plánu řešení, odhadování výsledků
- žáci se učí zvolit správný postup při řešení slovních úloh a reálných problémů
- učitel s chybou žáka pracuje jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení
- učitel vede žáky k ověřování výsledků

Kompetence komunikativní

- žáci zdůvodňují matematické postupy
- žáci vytvářejí hypotézy
- žáci komunikují na odpovídající úrovni
- učitel vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- učitel podle potřeby pomáhá žákům

Kompetence sociální a personální

- žáci spolupracují ve skupině
- žáci se podílí na utváření příjemné atmosféry v týmu

- Žáci se učí věcně argumentovat, schopnosti sebekontroly
- učitel zadává úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat
- učitel vyžaduje dodržování pravidel slušného chování

Kompetence občanské

- Žáci respektují názory ostatních
- Žáci si formují volní a charakterové rysy
- Žáci se zodpovědně rozhodují podle dané situace
- učitel vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- učitel umožňuje, aby žáci na základě jasných kritérií hodnotili svoji činnost nebo její výsledky
- učitel se zajímá, jak vyhovuje žákům jeho způsob výuky

Kompetence pracovní

- Žáci si zdokonalují grafický projev
- Žáci jsou vedeni k efektivitě při organizování vlastní práce
- učitel požaduje dodržování dohodnuté kvality, termínů
- učitel vede žáky k ověřování výsledků

Informatika

Časová dotace dle aktuálního učebního plánu

Informatika se vyučuje v odborné učebně, každá třída je zpravidla rozdělena na dvě skupiny žáků. Obsahem výuky jsou informační a komunikační technologie. Získané znalosti a dovednosti žáci využívají ve všech ostatních předmětech při vyhledávání, zpracování a prezentování informací. Kromě vlastního vzdělávacího obsahu se v informatice realizují také některá témata z průřezových témat mediální výchova a osobnostní a sociální výchova.

V předmětu klademe důraz na životní kompetence: tvořivost, práci s informacemi a jejich prezentaci, podnikatelské dovednosti, řešení problémů, práci, zdraví, zodpovědnost. V předmětu se kromě vlastního vzdělávacího obsahu realizují části vzdělávacích obsahů průřezových témat: Osobnostní a sociální výchova a Mediální výchova. Používanými metodami a formami výuky jsou frontální, skupinové a projektové vyučování. Nadaní žáci realizují větší rozsah zadané práce v projektech.

Informatika je v osmém ročníku propojena s předmětem zeměpis a v devátém ročníku s předmětem matematika.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- zadávanými úkoly jsou žáci vedeni k samostatnému objevování možností využití informačních a komunikačních technologií v praktickém životě, pro toto poznávání

využívají zkušeností s jiným SW, spolupráci s ostatními žáky, nápovědu (help) u jednotlivých programů, literaturu apod.

- tím, že žáci mohou využívat svých poznámek při praktických úkolech, se žáci učí pořizovat si takové poznámky, které jim pak pomohou při praktické práci s technikou

Kompetence k řešení problémů

- žáci jsou vedeni zadáváním úloh a projektů k tvořivému přístupu při jejich řešení, učí se chápat, že v životě se při práci s informačními a komunikačními technologiemi budou často setkávat s problémy, které nemají jen jedno správné řešení, ale že způsobů řešení je více
- vyučující v roli konzultanta - žáci jsou vedeni nejen k nalézání řešení, ale také k jeho praktickému provedení a dotažení do konce

Kompetence komunikativní

- žáci se také učí pro komunikaci na dálku využívat vhodné technologie – některé práce odevzdávají prostřednictvím elektronické pošty
- při komunikaci se učí dodržovat vžitá konvence a pravidla (forma vhodná pro danou technologii, náležitosti apod.)

Kompetence sociální a personální

- při práci jsou žáci vedeni ke kolegiální radě či pomoci, případně při projektech se učí pracovat v týmu, rozdělit a naplánovat si práci, hlídat časový harmonogram apod.
- žáci jsou přizváni k hodnocení prací - žák se učí hodnotit svoji práci i práci ostatních, při vzájemné komunikaci jsou žáci vedeni k ohleduplnosti a taktu, učí se chápat, že každý člověk je různě chápavý a zručný

Kompetence občanské

- žáci jsou seznamováni s vazbami na legislativu a obecné morální zákony (SW pirátství, autorský zákon, ochrana osobních údajů, bezpečnost, hesla ...) tím, že je musí dodržovat (citace použitého pramene, ve škole není žádný nelegální SW, žáci si chrání své heslo ...)
- při zpracovávání informací jsou žáci vedeni ke kritickému myšlení nad obsahy sdělení, ke kterým se mohou dostat prostřednictvím Internetu i jinými cestami

Kompetence pracovní

- žáci dodržují bezpečnostní a hygienická pravidla pro práci s výpočetní technikou
- žáci mohou využít ICT pro hledání informací důležitých pro svůj další profesní růst

Dějepis

Časová dotace dle aktuálního učebního plánu

Předmět dějepis navazuje na výuku předmětu vlastivěda na 1. stupni ZŠ. S výjimkou 6. ročníku je preferováno především učivo týkající se českých a evropských dějin. Významné místo ve výuce předmětu zaujímají i regionální dějiny. Očekávaným výstupem u žáka na konci školní docházky v 9. ročníku je umět zasadit funkčním způsobem národní dějiny do kontextu dějin nejen evropských, ale i světových a jasně nastínit obecné dějinné vývojové tendence. Důraz je kladen na schopnost žáka odhalit a definovat příčiny a následky jednotlivých historických událostí či jevů.

Mezi klíčovými kompetencemi převládá v předmětu dějepis kompetence k řešení problémů, tedy schopnost žáka analyzovat jednotlivá historická fakta. Důležité místo zaujímá také kompetence k učení (důraz na čtení s porozuměním, práci s textem a mapou, vyhledávání informací). Nelze se obejít ani bez kompetence sociální a personální. Výuka je podpořena návštěvami kulturních institucí a jiných doprovodných akcí. K propojování klíčových kompetencí dochází v průřezových tématech. Zcela zásadní význam z průřezových témat má pro výuku dějepisu multikulturní výchova, která u žáků rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci. Vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti. Velmi důležitá je i výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech. Z dalších průřezových témat je to pak výchova demokratického občana, mediální výchova i osobnostní a sociální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učitel zadává úkoly, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace z různých zdrojů
- učitel vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- učitel zadává úkoly, které vyžadují využití poznatků z různých předmětů
- učitel vede k zamýšlení nad historickým vývojem
- žáci vyhledávají a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívají v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- žáci operují s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádějí věci do souvislostí
 - žáci propojují do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na společenské a kulturní jevy

Kompetence k řešení problémů

- učitel zařazuje rozmanité aktivity (diskuse, výklad, kreslení, řešení problémů, ICT, AV technika)
- učitel zařazuje metody, při kterých žáci sami docházejí k závěrům a řešením
- učitel vede ke kritickému myšlení a logickému uvažování
- žáci vyhledávají informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti
- žáci samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení

- Žáci kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, jsou schopni je obhájit

Kompetence komunikativní

- učitel vede žáky přesnému a výstižnému vyjadřování, zařazuje do výuky diskuzi, vede žáky k věcnému argumentování
- učitel vede žáky k práci s různými typy textů
- učitel vede k využívání informačních a komunikačních prostředků
- žáci formulují a vyjadřují své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřují se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- žáci se účinně zapojují do diskuse, obhajují svůj názor a vhodně argumentují
- žáci rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů,...
- žáci využívají informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

- žáci účinně spolupracují ve skupině
- žáci se podílí na utváření příjemné atmosféry v týmu
- žáci přispívají k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápou potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu

Kompetence občanské

- žáci respektují přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, jsou schopni vcítit se do situací ostatních lidí
- žáci odmítají útlak a hrubé zacházení, uvědomují si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- žáci chápou základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy
- žáci respektují, chrání a oceňují naše tradice a kulturní i historické dědictví
- žáci projevují pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojují do kulturního dění a sportovních aktivit

Kompetence pracovní

- žáci dodržují vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky
- žáci využívají svých znalostí v běžné praxi

Občanská výchova

Časová dotace dle aktuálního učebního plánu

Občanská výchova směřuje k postupnému formování a rozvíjení občanského profilu žáků. V návaznosti na učivo prvouky, vlastivědy a dalších předmětů orientuje žáky ve významných okolnostech společenského života a seznamuje je s postavením jednotlivců ve struktuře společenských vztahů. Integruje poznatky, dovednosti a zkušenosti z výuky a

osobního života žáků s informacemi z dalších zdrojů, dílčí podněty hlouběji objasňuje a dále rozšiřuje. Pomáhá utvářet vztahy žáků ke skutečnosti, formuje jejich vnitřní postoje k důležitým oblastem lidského života. Utváří a rozvíjí způsobilost žáků k mravně odpovědnému jednání, formuje u žáků vědomí odpovědnosti za vlastní život, za důsledky svého rozhodování, za kvalitu svěřené práce. Otvírá cestu k sebepoznávání a přijímání pozitivních životních hodnot.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

Kompetence k učení

- učitel vede žáky k samostatnosti, autoedukaci, plánování vlastního života
- žáci třídí hodnotový žebříček
- učitel vede žáky k občanskému uvědomění
- učitel podporuje kritické myšlení, pomáhá formulovat otázky, učí žáky informace seřazovat a prezentovat
- učitel motivuje žáky k samostatné přípravě materiálů a pomůcek, motivuje k učení a sebevědomí

Kompetence k řešení problémů

- učitel seznamuje žáky s různými problémovými situacemi z běžného života
- učitel předkládá žákům konkrétní problémy, vysvětluje a zdůvodňuje daný problém, definuje a popisuje
- učitel vede žáky k vyjádření vlastního názoru, hodnotí a kontroluje práci žáků, uvádí klady a zápory, ocení snahu, poukazuje na chyby a snaží se je napravit
- učitel motivuje žáky k pečlivé práci

Kompetence komunikativní

- učitel neustále vede žáky k pozornému vnímání druhých, vzájemné toleranci, rozvíjí empatii
- učitel dbá na dodržování zásad slušného chování, upozorňuje na nevhodné chování žáků
- učitel dbá na nápravu
- učitel reaguje na aktuální situaci, uvádí příklady
- zadává témata, která umožní žákům vyjadřovat se k různým skutečnostem
- vytváří klima pro spolupráci, vytváří situace z běžného denního života, naslouchá názoru žáků

Kompetence občanské

- žáci respektují přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, jsou schopni vcítit se do situací ostatních lidí
- žáci odmítají útlak a hrubé zacházení, uvědomují si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- žáci chápou základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy
- žáci respektují, chrání a oceňují naše tradice a kulturní i historické dědictví

- Žáci projevují pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojují do kulturního dění a sportovních aktivit

Fyzika

Časová dotace dle aktuálního učebního plánu

Předmět navazuje na výuku zejména matematiky, prvouky, vlastivědy a přírodovědy na prvním stupni. Vyučování probíhá v klasických třídách.

Z průřezových témat mají na fyziku návaznost hlavně environmentální výchova, výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, osobnostní a sociální výchova. V devátém ročníku je žákům nabídnuta možnost výuky Fyziky v anglickém jazyce.

Obsahově se fyzika člení do několika oblastí, které pokrývají široké spektrum přírodních jevů. Vyučování fyziky žákům poskytuje prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem, nabízí dobrodružství poznávání a chápání okolního světa. Dává jim potřebný základ pro lepší porozumění a využívání současných technologií a pomáhá jim tak lépe se orientovat v běžném životě. Hlavní důraz je kladen na praktické činnosti realizující se formou experimentů či měření a co nejužší propojení s podmínkami v reálném životě. Fyzika se snaží podporovat samostatné a otevřené myšlení žáků, umožňuje jim kriticky se zamýšlet nad zadanými problémy souvisejícími s přírodními jevy a vyjadřovat k nim vlastní názory. V neposlední řadě vede žáky k pochopení složitosti a komplexnosti vztahů člověka a přírodního prostředí, rozvíjení environmentálního povědomí. V předmětu se kromě vlastního vzdělávacího obsahu realizují části vzdělávacích obsahů průřezových témat: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova.

Ve fyzice se snažíme o rozvoj většiny životních kompetencí, převládajícími jsou řešení problémů, tvořivost, učení, komunikace, spolupráce a zdraví. K jejich dosahování volíme takové formy a metody výuky, které žákům umožňují optimální zvládnutí učiva. Jedná se o aktivizující činnosti podporující samostatnost a tvořivost realizující se formou problémového vyučování, skupinové a laboratorní práce. Výchovně vzdělávacích cílů se snažíme dosahovat i s ohledem na individuální osobnosti žáků, popř. s ohledem na jejich IVP. Žákům se zájmem a nadáním žákům umožňujeme individuální rozvoj například zadáváním složitějších problémových úkolů, přípravou pokusů a podobně.

V 9. ročníku nabízíme žákům možnost výuky fyziky v anglickém jazyce.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učitel vede žáky k vyhledávání, třídění a propojování informací, k používání odborné terminologie, k samostatnému měření, experimentování a porovnávání získaných informací, k nalézání souvislostí mezi získanými daty
 - žáci vyhledávají informace a propojují je, používají odbornou terminologii, porovnávají získané informace, nalézají souvislosti mezi získanými daty

Kompetence k řešení problémů

- učitel zadává takové úkoly, při kterých se žáci učí využívat základní postupy badatelské práce, tj. nalezení problému, formulace, hledání a zvolení postupu jeho řešení, vyhodnocení získaných dat
- žáci formulují problém, hledají a volí postup řešení problému, vyhodnocují získaná data

Kompetence komunikativní

- žáci pracují ve skupinách, komunikují mezi sebou, respektují názory druhých, diskutují
- učitel vede žáky k formulování svých myšlenek v písemné i mluvené formě

Kompetence sociální a personální

- žáci využívají skupinového vyučování, spolupracují při řešení problémů
- učitel navozuje situace vedoucí k posílení sebedůvěry žáků, pocitu zodpovědnosti
- učitel vede žáky k ochotě pomoci

Kompetence občanské

- učitel vede žáky k šetrnému využívání elektrické energie, k posuzování efektivity jednotlivých energetických zdrojů
- učitel podněcuje žáky k upřednostňování obnovitelných zdrojů ve svém budoucím životě

Kompetence pracovní

- učitel vede žáky k dodržování a upevňování bezpečného chování při práci s fyzikálními přístroji a zařízeními
- žáci dodržují a upevňují bezpečné chování při práci s fyzikálními přístroji a zařízeními

Chemie

Časová dotace dle aktuálního učebního plánu

Vzdělávání v předmětu chemie směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o obor, vede k poznávání základních chemických pojmů a zákonitostí na příkladech směsí, chemických látek a jejich reakcí s využíváním jednoduchých chemických pokusů, učí řešit problémy a správně jednat v praktických situacích, vysvětlovat a zdůvodňovat chemické jevy, učí poznatky využívat k rozvíjení odpovědných občanských postojů, učí získávat a upevňovat dovednosti pracovat podle pravidel bezpečné práce s chemikáliemi a dovednosti poskytnout první pomoc při úrazech s nebezpečnými chemickými látkami a přípravky.

Forma a metoda vzdělávání je formou frontální výuky, je spojována s demonstračními pokusy. A dále formou skupinové výuky při praktických cvičeních jednoduchých laboratorních metod a postupů. Rozdělení žáků do skupin, počet skupin a

počet žáků ve skupině je omezen vybavením školy pomůckami. Vždy je kladen důraz na dodržování zásad bezpečné práce a postupů v souladu s platnou legislativou.

Předmět chemie je úzce spjat s ostatními předměty vzdělávací oblasti a zčásti s matematikou (např. zeměpis – surovinové zdroje chemického průmyslu, přírodopis – význam zelených rostlin, životní prostředí, zdraví, fyzika – vlastnosti a složení látek, matematika – chemické výpočty, třídění odpadů).

Učitel vede žáky k systematickému pozorování jako základní formě zjišťování chemických vlastností látek, jejich přeměn a podmínek, za kterých tyto přeměny nastávají. Vede žáky ke správnému používání chemických termínů, symbolů a značek a dává žákům možnost samostatně či ve skupinách formulovat závěry na základě